

The Diak logo is located in the top right corner of the page. It consists of the word "Diak" in a bold, pink, sans-serif font. The letter "i" has a small white crossbar, and the letter "k" has a small white crossbar. The background of the page features a large, abstract graphic of overlapping pink and white curved shapes.

Saara Kauppinen

Helinä Mustonen

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysalan
ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK) -kirkon

nuorisotyönohjaaja

Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyö, 2019

NUORILÄHTÖISEN TOIMINNAN SUUNNITTELU SIILIJÄRVEN SEURAKUNNALLE

TIIVISTELMÄ

Kauppinen, Saara & Mustonen, Helinä. Nuorilähtöisen toiminnan suunnittelu Siilinjärven seurakunnalle. Kevät 2019.

54 s., 4 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, sosionomin ja kirkon nuorisotyönohjaajan suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK), sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaaja.

Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli tukea ja mahdollistaa nuorten vahvaa osallisuutta ja toimijuutta seurakunnassa sekä vahvistaa nuorten kirkon jäsenyyden ja yhteisöllisyyden kokemusta. Opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella 13–16 vuotiaille nuorille uusi toimintamuoto Siilinjärven seurakunnassa, jonka suunnittelussa nuoret ovat itse pääosassa. Tavoitteena oli, että uusi toimintamuoto vastaa aidosti nuorten tarpeisiin ja mahdollisimman moni nuori tuntee saaneensa vaikuttaa siihen, millainen uusi toimintamuoto seurakunnassa käynnistyy. Toive uudesta toimintamuodosta tuli Siilinjärven seurakunnalta.

Nuorten toiveita seurakunnan toiminnasta tutkittiin heille tehdyllä kyselyllä. Kyselyt teetettiin 83:lle 14–15-vuotiaalle nuorelle rippikouluryhmissä. Kyselyn tuloksia käytettiin hyödyksi kahdessa suunnittelupajassa, joissa 15–16-vuotiaat vapaaehtoiset nuoret suunnittelivat heille ja heidän ikäryhmälleen kohdennetun uuden toiminnan aiheita ja sisältöjä. Tulokseksi saatiin kuusi monipuolista ja eri sisältöistä nuorilähtöistä NOPPIS-ilttaa. NOPPIS-iltojen aiheet olivat liikunta, humppis, luontoseikkailu, leffat, musa ja leivonta. Kuuden kerran NOPPIS-illat toteutettiin Siilinjärven seurakunnassa ensimmäisen kerran syksyllä 2018.

Nuoret pääsivät sekä kyselyn, että suunnittelupajojen kautta vaikuttamaan ja osallistumaan uuden toiminnan sisältöön. Suunnittelupajoihin osallistuneiden nuorten palautteen perusteella nuorten oma ääni ja toiveet saatiin kuuluviin. Nuorille kohdennetun ja vapaaehtoisten nuorten suunnitteleman toiminnan kautta myös kirkon jäsenyyden, yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemukset voivat vahvistua. Uusi toimintamuoto mahdollistaa kaikille nuorille avointa vapaa-ajan toimintaa, jolla on vaikutus mielen hyvinvointiin vahvistaen nuoren voimavaroja. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että uuden toiminnan myötä Siilinjärven seurakunnan nuorten toiminta monipuolistui.

Asiasanat: kirkon nuorisotyö, nuoruus, osallisuus, toiminnallinen opinnäytetyö

ABSTRACT

Kauppinen, Saara & Mustonen, Helinä. Youth-oriented function planning for the Church of Siilinjärvi. Spring 2019.

54 p., four appendices.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services + Church Youth Work Leader.

The aim of this functional thesis was to support and to enable the participation and performance of the youth in church and also to strengthen their experience of church membership and communality. The purpose was to plan a new form of activity in the Church of Siilinjärvi for the youth aged between 13–16 years. The objective of a new form of activity was to genuinely meet the expectations of young people and provide the opportunity for them to influence the activity in question. The request for the new form of activity was received from the Church of Siilinjärvi.

The expectations and wishes were investigated using a questionnaire. A survey was conducted to 83 attendees of confirmation classes. The age of the respondents was 14–15 years. The answers of the questionnaire were utilized in two workshops in which 15–16-year-old volunteers designed the topics and contents of the targeted activity for their age group. As a result, six comprehensive NOPPIS evenings were arranged with variable contents. The topics of the NOPPIS evenings were sports, humppis, adventure in nature, movies, music and baking. These NOPPIS evenings were implemented for the first time in the Church of Siilinjärvi in autumn 2018.

The youth were able to influence and participate in the content of the new activities by a questionnaire and workshops. Based on the feedback of volunteers the opinions and hopes of youths were heard. The sensation of church membership, communality and performance can be strengthened by targeted activities for young people designed by volunteers of the same age. The new form of activity provides leisure activities open to all youths, which has an effect of the well-being and the mental health by strengthening the resources of young people. As a conclusion it can be stated that by this youth-oriented function planning the church youthwork activities became more diverse in the Church of Siilinjärvi.

Key words: church youthwork, youth, participation, functional thesis

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 NUORET JA KIRKKO	7
2.1 Nuoruus	7
2.2 Kirkon nuorisotyö	9
2.3 Nuoret seurakuntalaisina	10
2.4 Nuorten toiminnan kehittäminen ja toiminnallisuuden merkitys	11
3 NUORTEN OSALLISUUS.....	14
3.1 Osallisuus mielenterveyden voimavarana	14
3.2 Osallisuuden haasteet	15
3.3 Osallisuus kirkossa	16
3.4 Nuoret toimijoina ja vaikuttajina	18
4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	20
4.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoitus.....	20
4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö	20
4.3 Prosessin aloitus.....	21
4.4 Kysely rippikoululaisille	23
5 SUUNNITTELUPAJAT	27
5.1 Suunnitteluvaihe	27
5.2 Ensimmäinen suunnittelupaja	28
5.3 Toinen suunnittelupaja.....	30
5.4 Suunnittelupajojen arviointi.....	32
6 NOPPIS-ILLAT.....	33
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	35
8 POHDINTA	37
8.1 Prosessin arviointi.....	37
8.2 Ammatillinen kehittyminen	38
8.3 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus.....	39
8.4 Opinnäytetyön hyödynnettävyys ja jatkokehitysideoita.....	40
LÄHTEET	43
LIITE 1. Kyselykaavake	48
LIITE 2. Saatekirje	50

LIITE 3. NOPPIS-iltojen rakenne	52
LIITE 4. Palautekysely	56

1 JOHDANTO

Kirkolliskokous hyväksyi vuonna 2011 aloitteen lasten ja nuorten kuulemisen ja osallisuuden vahvistamiseksi kirkossa. Seurakuntien tulee etsiä omia tapojaan nuorten äänen kuuluviin saamiseksi toiminnassa ja päätöksenteossa, sillä nuorena koettu vaikuttaminen on myös tärkeää seurakunnan jäsenyyden kannalta. Aikuis- ja työntekijäkeskeinen lähestymistapa suunnittelussa ja kehittämisessä on este nuoren osallisuuden toteutumiselle, kun taas nuorten äänenkannattajana toimiminen vahvistaa nuorten vaikuttajuutta kirkossa. (Tähkää ym. 2012, 52.)

Opinnäytetyömme tavoitteena on tukea sekä mahdollistaa nuorten vahvaa osallisuutta ja toimijuutta Siilinjärven seurakunnassa. Tavoitteenamme on myös nuorten kirkon jäsenyyden sekä yhteisöllisyyden kokemuksen vahvistaminen. Opinnäytetyön tarkoituksena on suunnitella 13–16-vuotiaille nuorille uusi toimintamuoto suunnittelupajojen ja nuorille suunnatun kyselyn avulla. Aiheeseen nousi tarve Siilinjärven seurakunnalta, koska yläkouluikäisille on tarjolla vain vähän kaikille avointa iltatoimintaa. Tavoitteena on, että uusi toimintamuoto vastaa aidosti nuorten tarpeisiin ja mahdollisimman moni nuori tuntee saaneensa vaikuttaa siihen, millainen uusi toimintamuoto seurakunnassa käynnistyy.

Kiinnostuimme aiheesta, koska on tärkeää, että nuorille on toimintaa, sekä tilat, joihin kokoontua. On hyvä, että kirkon yläkouluikäisten nuorisotyön resurssit kohdentuvat rippikoulun ja isostoiminnan lisäksi myös muunlaiseen iltatoimintaan. Uuden toiminnan suunnittelu nuorten vahvan osallisuuden ja toimijuuden kautta on arvokasta. Toinen meistä on suuntautunut kirkon nuorisotyönohjaajaksi, joten aihe oli sopiva sitä ajatellen. Tarkastelemme nuorten osallisuutta ja toimijuutta myös ehkäisevän mielenterveystyön näkökulmasta, koska toinen meistä on suuntautunut mielenterveys- ja päihdetyöhön.

Opinnäytetyön työelämän yhteistyökumppanimme on Siilinjärven seurakunta. Siilinjärvellä asuu 21 600 ihmistä, joista noin 16 900 on Siilinjärven seurakunnan jäseniä. Siilinjärven seurakunta kuuluu Kuopion hiippakuntaan. Paikkakunnalla asuu paljon perheitä, joten myös yläkouluikäisten määrä on suuri. (Siilinjärven seurakunta. Perustietoja seurakunnastamme. Seurakunta tänään.)

2 NUORET JA KIRKKO

2.1 Nuoruus

Nuoruutta voidaan pitää siirtymävaiheena lapsuudesta aikuisuuteen. Nuoruutta on hankala määritellä tarkkaan juuri tietylle ikävälille kuuluvaksi ajanjaksoksi, koska jokainen nuori kehittyy omassa tahdissaan. Esimerkiksi Aaltonen, Ojanen, Vihunen ja Vilen (2007) sekä Nurmi (2008, 256) jakavat nuoruuden varhaisnuoruuteen (11–14-vuotiaat), keskinuoruuteen (15–18-vuotiaat) sekä myöhäisnuoruuteen (19–25-vuotiaat). Nuorisolain (L 72/2006) mukaan nuoruus taas kestää 29 ikävuoteen saakka. Lainsäädännön sisällä nuoruuden kestoa määritellään monin eri tavoin. Opinnäytetyön haastatteluun vastaajat ja toimintaa suunnittelevat nuoret ovat 13–16-vuotiaita, samoin myös suunniteltu toiminta kohdentuu tähän ikäryhmään.

Yleisesti nuoruuden ajatellaan alkavan biologisista muutoksista. Persoonallisuuden kehitys on fyysistä ja sosiaalista kehitystä vaikeampaa jakaa selkeiksi vaiheiksi, koska nuoren kokemukset, luonteenpiirteet ja kulttuuri vaikuttavat siihen. Länsimaissa korostetaan yksilöä, jolloin nuoret myös pyrkivät vahvasti irrottautumaan vanhemmistaan erilliseksi yksilöksi. Nuoruuden aikana ihminen kehittyy myös fyysisesti aikuiseksi, oppii yhteisössä tarvittavia taitoja ja valmiuksia, itenäistyy lapsuuden perheestään, etsii aikuisuuden roolit sekä muodostaa tätä kautta käsityksen itsestään. (Aaltonen ym. 2007, 18; Nurmi 2008, 256; Nurmiranta, Leppämäki & Horppu 2014, 72.)

Varhaisnuoruudessa nuoren ihmissuhteissa tapahtuu muutos, kun nuori irrottautuu vanhemmistaan. Irrottautuminen voi olla kivulias ja vaikea prosessi, joka voi näkyä rajuna ristiriitoina kotona. Nuori tukeutuu enemmän ikätovereihinsa. Ystävyyssuhteissa opitut ihmissuhdetaidot ovat hyvänä pohjana myöhemmille parisuhteille. Tunne-elämässä tapahtuu suuria muutoksia ja nuori on altis erilaisille

vaikutteille. Vanhemmat ja ikätoverit ovat nuorelle peilejä, joiden avulla hän rakentaa minuuttaan. Varhaisnuoruuteen kuuluvat turvalliset kaukorakkaudet. Kun nuori alkaa hallita tunne-elämäänsä, on hän valmis todellisiin ihmissuhteisiin. (Nurmiranta, Leppämäki & Horppu, 2014, 77, 78. Mannerheimin lastensuojeluliitto. 12–15-vuotiaan kaverisuhteet.)

Keskinuoruudessa nuoren pahin kuohunta laantuu, mutta voimakas rajojen etsintä alkaa. Maailmankatsomukselliset kysymykset ja oma tulevaisuus alkavat kiinnostaa. Keskinuoruus on tärkeää aikaa persoonallisuuden ja tunne-elämän kehityksessä. Nuori rakentaa identiteettiään kokeillen erilaisia tapoja olla oma itsensä, joka näkyy ailahtelevuutena ja epävarmuutena. Seksuaali-identiteetti kehittyy ja seurustelu vahvistaa käsitystä itsestä miehenä tai naisena. Tärkein kehitystehtävä keskinuoruudessa on luoda yhtenäinen, sisäisesti ristiriidaton identiteetti. Nuori alkaa ajattelemaan asioita yksilön hyvinvoinnin lisäksi myös yhteiskunnallisella tasolla. Harrastukset, kaveriporukka, kouluympäristö sekä järjestö- ja seuratoiminta tukevat moraalijattelun kehittymistä. Nuori alkaa ymmärtämään yhteiskunnassa olevia sääntöjä ja syytä niihin. Myös yhteiskunta odottaa nuorelta vastuuta. (Nurmiranta, Leppämäki & Horppu, 2014, 78, 79; Mannerheimin lastensuojeluliitto. 15–18-vuotiaan persoonallisuuden kehitys; Mannerheimin lastensuojeluliitto. 15–18-vuotiaan ajattelun ja moraalin kehitys.)

Myöhäisnuoruus on oman identiteetin ja maailmankuvan selkiytymisen aikaa. Nuori pohtii eettisiä ja moraalisia kysymyksiä sekä arvoja ja asenteita. Oman paikan ja roolin löytäminen, ihmissuhteet, kodista irtautuminen sekä koulutuksen ja uran suunnittelu ja toteuttaminen ovat keskeisiä haasteita myöhäisnuoruudessa. (Nurmiranta, Leppämäki & Horppu 2014, 80.)

2.2 Kirkon nuorisotyö

Vuonna 2018 seurakunnan toimintaan osallistui koko Suomessa 2 155 400 7–14-vuotiaista ja 1 193 578 15–18-vuotiaista. Osallistumismuotoina olivat muun muassa retket ja leirit, ryhmätoiminta, rippikoulu ja isostoiminta. Retkille ja leireille osallistui 98 038 lasta ja nuorta. Ryhmätoimintaan osallistuneita oli 1 022 143. Rippikoulun kävi 39 227 nuorta ja isostoimintaan osallistuneita oli 14 951. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Toimintatilasto 2018 vuosiyhteenveto.)

Kirkon nuorisotyö pohjautuu lasten ja nuorten oikeuteen kehittyä, kokea oppimisen iloa ja saada tukea kasvuunsa. Kirkon kasvatustyössä pitkän lapsuuden turvaaminen nähdään lapsen parhaana. Kaikki alle 18-vuotiaat ovat lapsia ja heillä on oikeus kasvurauhaan. Tarkoituksena ei ole muuttaa nuorta, vaan olla mahdollistamassa ja tukemassa hänen kasvuaan luomisessa saaduista lahjoista käsin. Kasvu ei ole pelkästään hengellistä, vaan se on kokonaisvaltaista ja kasvatukseen kuuluu aina nuoren kohtaaminen ja näkeminen omana itsenään, arvokkaana Jumalan kuvana. (Tähkää ym. 2012, 4, 8, 13–14.)

Nuorisotyössä on tärkeää, että nuoret kokevat olevansa vakavasti otettavia ihmisiä, eivätkä ainoastaan opettamisen, julistamisen tai kurinpidon kohteita. Kirkon neljä perustehtävää ovat kasvatusta, julistus, lähetys sekä palvelu ja ne kuuluvat myös nuoren seurakuntalaisen elämään. Kulttuuri ja yhteiskunta ovat olleet muutoksessa lähivuosikymmeninä, mutta kirkon nuorisotyö on pysynyt melko ennallaan. Tähän muutokseen voi vastata vain kehittämällä nuorisotyötä rohkeasti. (Tähkää ym. 2012, 4, 8, 13–14; Paananen & Tuominen 2005, 23, 25.)

Kirkon nuorisotyöstä vastaa pääosin nuorisotyönohjaaja. Kirkon nuorisotyönohjaajien eettisissä ohjeissa ammattietiikan periaatteiksi on nimetty rehellisyys, oikeudenmukaisuus, armahtavuus sekä elämän ja luomakunnan kunnioittaminen. Lasten ja nuorten kanssa toimiessa tulee nuorisotyönohjaajan tukea vas-

tuullisesti heidän kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä. Kasvun tukeminen, ohjaaminen, opettaminen ja kouluttaminen ovat työn keskiössä. Kirkon nuorisotyönohjaajalla on neljä ydinosamisen aluetta: 1) hengellisen työn osaaminen, arvo osaaminen, 2) pedagoginen osaaminen, 3) yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen, sekä 4) organisaatio- ja kehittämisosaaminen. (Kasvatuksen ja nuorisotyön asiantuntijat ry. Liitto. Perustietoa. Eettiset ohjeet; Sakasti. Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaminen 2010.)

Siilinjärven seurakunnassa työskentelee viisi nuorisotyönohjaajaa, joista yksi johtavana nuorisotyönohjaajana. Lisäksi nuorten parissa työskentelee nuoriso- ja rippikoulutyön pappi. Vuonna 2018 Siilinjärven seurakunnassa järjestettiin 11 rippikoulua ja nuorilla on mahdollisuus isoskoulutukseen ja sitä kautta isosena toimimiseen. Rippikoulun jälkeen nuorella on mahdollisuus käydä myös kerhonohjaajakurssi ja toimia sen jälkeen kerhonohjaajana varhaisnuorille. Nuoret voivat kokoontua perjantaikahvilaan lähes viikoittain syksyn ja talven aikana. Kahvila on avoinna kello 18–22, ja illan aikana voi esimerkiksi pelata erilaisia pelejä. Iltaan kuuluu hartaus. Nuorilla on mahdollisuus varata bänditilaa musisointia varten. Nuorten kuoro harjoittelee viikoittain kanttorin johdolla. Nuorille järjestetään myös leirejä sekä retkiä ja kaikilla kouluilla on omat koulukummit. Lisäksi seurakunnalla on monenlaista alakouluikäisille kohdennettua toimintaa (Siilinjärven seurakunta.)

2.3 Nuoret seurakuntalaisina

Paanasen ja Tuomisen (2005, 23, 25, 30–33) mukaan nuoret uskovat enemmän kirkosta heijastuvaa elämänsäntettä kuin suullista julistusta. Nuorisotyössä kuten koko kirkossa rakkaudelle on annettava se asema, joka sille alkujaan on kuulunut. Rakkaus on nuoria kiinnostava aihe. Nuorisotyössä on myös tartuttava ihmisen jumalakysymykseen. Tämä on jokaista ihmistä mietityttävä suuri kysymys.

On luotettava siihen, että nuoret osaavat tulkita asioita oikein, eikä kaikkea tarvitse selittää loppuun asti. Nuorten omille johtopäätöksille on hyvä antaa tilaa. Nuorille on annettava eväitä myös kuoleman kysymyksiin.

Nuoret kaipaavat yhteyttä. Luontevin yhteys nuorelle on yhteys toiseen nuoreen. Seurakuntayhteys tapahtuu parhaiten ikätovereiden seurassa. Se yhteys, mikä rippikoulussa varsinkin loppupuolella on selvästi havaittavissa, tulisi näkyä myös rippikoulun jälkeen seurakunnan toiminnassa. Nuorelle seurakuntayhteydessä on mahdollista selvittää omia ajatuksiaan ja hiljentyä toisten kanssa. Nuortenillat tarjoavat tätä yhteyttä, joskin ne ovat monissa seurakunnissa jääneet muiden asioiden jalkoihin. (Paananen & Tuominen 2005, 110–116.)

Joillekin nuorille seurakunnan tarjoama toiminta on ainoa harrastusmahdollisuus. Joillekin syynä on seurakunnan kerhon tarjoama toiveiden mukainen sisältö, kun taas toisille muiden harrastusten kalleus tai pitkät välimatkat hankaloittavat niihin osallistumista. Seurakuntien kerhot ovat maksuttomia, kaikille avoimia ja usein lähiseudulla, jolloin niihin on lähes kaikkien helppo tulla. (Hakkarainen & Vappula 2015, 80.)

2.4 Nuorten toiminnan kehittäminen ja toiminnallisuuden merkitys

Tiaisen (2009) mukaan nuorten toimintaa kehitettäessä on hyvä ottaa huomioon motivaatiota ylläpitäviä seikkoja. Ohjaajan liian suuret odotukset tai harrastamisen pakko ja vahvan sitoutumisen paine sekä liian pitkä matka voivat laskea motivaatiota harrastamiseen. Leikkimielisyys voi taas parantaa motivaatiota. Toimintaa ohjaavat aikuiset voivat olla niitä aikuiskontakteja, joita nuori tarvitsee tasapainoiseen kehityskulkuunsa. Jos ohjaajilla on taito kohdata nuori ja synnyttää luottamuksellinen ilmapiiri, luo kerhotoiminta paremmat olosuhteet kuin esimerkiksi luokkatilanne koulussa.

Seurakunnan toimintaa pitää kehittää vastaamaan paremmin rippikouluikäisten nuorten tarpeita. Kerhojen sisällön kehittäminen ja esimerkiksi apuohjaajaksi pääseminen ovat hyviä esimerkkejä kerhotoiminnan kehittämisen suunnista. Parhaat ideat löytyvät nuoria kuuntelemalla ja seurakunnan aikuisten osaamisalueita kartoittamalla. Muutamana illan tai lauantapäivän kestävä harrastepainotteiset kurssit voisivat houkutella niitä nuoria, jolle seurakunnan toiminta on vieraampaa. Lyhytkursseille voi olla helpompi löytää vapaaehtoisia ohjaajia kuin koko lukukauden kestäviin kerhoihin. (Hakkarainen & Vappula 2015, 80–81.)

Toimivissa nuortenilloissa on tiettyjä piirteitä: aihe on nuoria kiinnostavaa, nuoret kohtaavat aidosti, paikassa on helppo pysähtyä, ohjelma on selkeä ja siellä on tilaa kohdata toisia nuoria. Tutkimuksissa on todettu, että sosiaaliset motiivit ovat selvästi tärkeämpiä kuin uskonnolliset motiivit nuoren hakeutuessa isoseksi. Turvallisen, kodin ulkopuolisen aikuisen tarve on joillakin nuorilla suuri. Tutkimusten mukaan monen nuoren persoona on muuttunut positiivisempaan suuntaan rippikoulun ohjaajien kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen myötä. Nuoret ovat saaneet uusia ihmissuhteita, osallistumishalukkuus on kasvanut, tieto lisääntynyt ja uskon merkitys kasvanut. Nuorilla on myös mahdollisuus oppia jotain uutta itsestään seurakunnan toiminnassa. (Paananen & Tuominen 2005, 87–88, 114–116.)

Toiminnalliset ja luovat menetelmät ovat luonteva tapa tukea osallistumista ja tehdä iloa tuottavia asioita yhdessä. Toiminnallisissa menetelmissä pyritään voimaantumiseen ja niiden avulla tähdätään ihmisten osallisuuden lisääntymiseen. Sosiaalisen osallisuuden myötä ihmisten hyvinvointi ja terveys lisääntyvät. Luovan toiminnan avulla saadaan tietoa ihmiselle merkityksellisistä asioista ja elämän tapahtumista. Toiminnallisuuden kautta voi myös innostaa, jonka avulla tietoisuus ja voimaantuminen lisääntyy sekä ymmärrys itseen ja toisiin kasvaa. Omien näkökulmien laajentaminen ja elämänhallinnan saavuttaminen mahdollistuu erilaisten toiminnallisten menetelmien avulla. (Karkkulainen, Ala-Vanneluoma, Airaksinen, Karstu & Pirhonen 2015, 13–14.)

Jotta lapset ja nuoret pääsisivät kosketuksiin tunteidensa kanssa tarvitsevat he monimuotoisia nähdäksi ja kuulluksi tulemisen muotoja. On erittäin tärkeää, että he kykenevät tunnistamaan tarpeensa, toiveensa ja unelmansa ja sitä kautta pääsevät vaikuttamaan oman elämänsä kulkuun. Toiminnallisuuden tavoitteena on ratkaisujen hakemisen sijaan mielen positiivinen häirintä ja tunteiden herättely. Ihmisen kyky eritellä omaa elämäänsä ja tietoisuus omista tunteista ovat keskeisimpiä tekijöitä ihmisen hyvinvoinnissa ja elämässä selviytymisessä. Eri aistien monipuolisella käytöllä tunne-elämä rikastuu. Luova ongelmanratkaisukyky edistää pärjäämistä myös muilla elämän osa-alueilla. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja.)

3 NUORTEN OSALLISUUS

Osallisuuden käsite ei ole yksiselitteinen ja sille on olemassa erilaisia määritelmiä. Thitz (2013) kuvaa osallisuuden olevan toimintaan osallistumista ja yhteisön jäseneksi kuulumista, joihin tarve nousee ihmisestä itsestään. Malkavaara (2011, 109) taas kuvaa osallisuutta vastakohtien kautta. Osattomuus, ulos sulkeminen ja joukosta pois heittäminen ovat osallisuuden vastakohtia. Ihminen vaikuttaa elämänsä kulkuun, sen mahdollisuuksiin ja toimintoihin sekä yhteisiin asioihin osallisuuden kautta. Osallisuus voi toteutua monenlaisissa yhteisöissä. Luottamus, sitoutuminen ja kuulluksi sekä huomioduksi tuleminen rakentavat osallisuutta, johon kuuluu myös kanssakäymistä sekä mahdollisuus toimia ja vaikuttaa. (Gretschel & Kiilakoski 2012, 5; Isola ym. 2017; Thitz 2013, 29.)

3.1 Osallisuus mielenterveyden voimavarana

Osallisuus on tärkeä terveyttä ja hyvinvointia tukeva voimavara. Heille, joilla on paremmat taloudelliset ja kulttuuriset resurssit päivittäisen elämän tarpeisiin, kasautuu sosiaalista pääomaa. Yhteiskunnassa kiinnipitävää pääomaa ja osallistumismahdollisuuksia syntyy heille herkemmin. Lapsen on mahdollista hyödyntää myös vanhempiensa resursseja omassa toimijuudessaan. Tällä tavoin syntyy hyväosaisuuden sukupolviketju. (Rouvinen-Wilenius 2014, 54; Louhela 2016, 276.)

Nuorten hyvinvointikäsitteissä keskeisenä toiveena on mahdollisuus vaikuttaa oman elämän suuntaan. Osallisuuden kautta mahdollistuu vaikuttaminen itseään koskevien asioiden päätöksentekoon. Ympäristön asenne mahdollistaa nuorille mielipiteen ilmaisun ja aktiivisen toimijuuden. Nuorten identiteetti kehittyy lähiympäristön suhteissa, jolloin toimintamahdollisuuksien lisääminen arjen ympyröissä on ensiarvoisen tärkeää. Osallisuuden kokemuksilla ihmiset kiinnittyvät yhteiskuntaan vahvemmin ja kokevat vaikuttamismahdollisuuksiensa kasvavan. Myös

osallistumattomuus voi olla kannanotto ja tietoinen valinta. Nuorelle on annettava mahdollisuus joko osallistua tai kieltäytyä, ja myös kieltäytyminen on ymmärrettävä mahdollisuutena. (Louhela 2016, 56, 57; Rouvinen-Wilenius 2014, 58.)

Nuoren kokemus osallisuudesta hyväksyvään vuorovaikutukseen ehkäisee masennusta. Lasten ja nuorten luovuus kasvaa, kun he saavat avointa arvostusta ja he saavat olla arvostetusti osallisina. Kasvuympäristö on mahdollista rakentaa sosiaalista osallisuutta tukevaksi. Kun suunnataan huomio ihmisten väliseen sosiaaliseen hyvinvointiin ja huolenpitoon, tavoitellaan sosiaalisesti oikeudenmukaista, tasa-arvoista ja osallistavaa yhteisöelämää. Päämääränä on silloin edistää hyvinvointia ja vähentää kulutuskeskeistä toimijuutta. (Mäkelä 2011, 19, 23; Louhela 2016, 52.)

Nuorisotyössä voi edistää mielenterveyttä menestyksekkäästi. Nuorisotyö on ennaltaehkäisevää työtä ja sillä on suuri vaikutus sekä yksittäisen nuoren että nuorten yhteisön hyvinvointiin. Kaikilla nuorilla on oltava mielekästä vapaa-ajan tekemistä. Vapaa-ajan toiminta kasvattaa nuoren omia voimavaroja. Se tarjoaa mielekkään tekemisen lisäksi onnistumisen kokemuksia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhdessä toimiminen suojaa ja tukee nuoren mielenterveyttä ja luo osallisuuden ja jatkuvuuden kokemuksia myös turvattomina aikoina. Ennaltaehkäisevä mielenterveystyö nuorten kanssa on kannattava sijoitus. (Luoto 2016.)

3.2 Osallisuuden haasteet

Sosiaalinen, kulttuurinen ja taloudellinen pääoma kertyy tietyille ihmisryhmille. Ihmiset, jotka kaipaavat ja tarvitsevat verkostojen tukea, saavat sitä osakseen vähiten. Yhteiskunnassa vallitsevaa osallisuutta heikentävät normien ja sääntöjen lisääntyminen, terveyserojen kasvu, itsekkyyden lisääntyminen sekä vaikeiden

asioiden kasaantuminen. Jos ihmisellä on vähäinen osallisuuden kokemus perheessään, heikentää sekin hänen voimavarojaan osallisuuteen. (Rouvinen-Wilenius 2014, 54, 58.)

Tietämättömyys vahvistaa kokemusta osattomuudesta, kun taas lisäämällä tietoa mahdollistuu vaikuttaminen ja päätöksentekoon osallistuminen. Myös ylhäältä alaspäin osallistamalla heikennetään ihmisten vaikuttavuutta oman elämänsä suhteen, jolloin osallisuuden edistäminen vaihtuukin osallistamiseksi. Jotta työntekijä voi vahvistaa ihmisten osallisuutta, on myös hänen osallistavaa työtötään arvioitava osallisuuden erilaisten muotojen rinnalla. (Rouvinen-Wilenius 2014, 60, 63.)

3.3 Osallisuus kirkossa

Raamatun tapahtumissa nousee esille ihmisten tarve osallisuuteen. Yhteisöllisyys on Raamatun ideaali. Se vahvistaa ihmisen oikeutta osallisuuteen omassa yhteisössään. Ihmisellä on ainutlaatuinen arvo Jumalan kuvana, sekä oma tehtävänsä ja paikkansa. Tarvitaan myös toisen ja vieraan kunnioitusta, eikä pelkää osallisuutta omassa tutussa yhteisössä. (Malkavaara 2011, 91, 108.)

Seurakunnassa voidaan puhua niin sosiaalisesta kuin hengellisestäkin osallisuudesta, joka todentuu ihmisten ja myös Jumalan välillä. Kirkko on kehittynyt työntekijäkeskeiseksi, jolloin seurakuntalaiset nähdään enemmän toiminnan kohteina. Jotta osallisuutta ja yhteisöllisyyttä voidaan lisätä, vaatii se muutoksia niin työntekijöiden kuin seurakuntalaistenkin asenteissa. Parhaiten se kehittyy tasa-arvoisessa yhteydessä kaikkien toimijoiden välillä. Yksittäisten käytäntöjen kehittäminen ei riitä yhteisöllisyyden kehittämiseksi. Se vaatii myös arvojen, asenteiden ja ajattelutapojen uudistamista. (Thitz 2013, 16, 45, 91.) Tavoitteena on, että opinnäytetyön aihe ja toteutustapa herättävät ihmisissä uusia ajatuksia ja keskustelua seurakuntalaisten toimijuudesta.

Kohtaamisen kirkko on Suomen evankelisluterilaisen kirkon julkaisu, jossa käsitellään kirkon toiminnan suuntaa kohti vuotta 2020. Kirkko on kohtaamisen yhteisö, jossa ihminen kohtaa Jumalan, lähimmäisensä ja elämänsä todellisuuden. Seurakuntia kannustetaan antamaan asialle painoarvoa ja elämään siitä käsin. Jäsenten osallisuus on aina osa seurakunnan olemusta, joten vapaaehtoistoimintaa tulee kehittää, muttei niin, että vapaaehtoiset ovat työvoimapulan paikkaajia. (Kirkkohallitus 2014, 4, 24.)

Kirkon tulevaisuuden kannalta on tärkeää miettiä myös lasten ja nuorten osallisuutta ja jäsenyyttä, jota tukee yhteistyö eri tahojen kanssa, sekä kontaktit ihmisen ja seurakunnan välillä elämän taitekohdissa. Monissa seurakunnissa tehdään lapsivaikutusten arviointia (LAVA), jolla tavoitellaan lasten ja nuorten vahvempaa osallisuutta, oikeuksia sekä vaikutusmahdollisuuksia. Tällä työkalulla toimintaa ja päätöksentekoa arvioidaan lasten edusta käsin. (Kirkkohallitus 2014, 4, 24; Sakasti. Lapsivaikutusten arviointi LAVA.)

Myös kirkon julkaisut, nuoret seurakuntalaisina, Suuri ihme-rippikoulusuunnitelma 2017, sekä Isoja ihmeitä isostoiminnan linjaus 2016 ottavat esille osallisuuden merkityksen nuorisotyössä. Esimerkiksi rippikoulu-uudistuksessa rippikoulun ydin on osallisuudessa ja seurakuntalaisuudessa. Rippikoululaiset ja isokset suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat rippikoulua. Osallisuus ei toteudu pelkästään niin, että nuoret ovat toiminnassa mukana ja heidän osallistumisensa on passiivista. Osallistumisen muuttua osallisuudeksi se, että nuori voi itse olla vaikuttamassa tilanteen muotoutumiseen ja sen kulkuun. Nuorten osallisuus voi vahvistua vain sitä tietoisesti vahvistamalla. Työntekijät saavat toimillaan aikaan osallisuuden puitteet, tai he voivat toimillaan myös jarruttaa osallisuuden toteutumista. (Tähkää ym. 2012; Kirkkohallitus 2017; Kirkkohallitus 2016; Rantala 2011, 140.)

3.4 Nuoret toimijoina ja vaikuttajina

Toimijuuteen liitetään usein sanat aktiivisuus, osallisuus, vapaaehtoisuus, vaikutus- ja valinnanmahdollisuus sekä voima ja taito valita toimintatavat itsenäisesti. Toimijuus on yksilön tai ryhmän tunne siitä, etteivät asiat vaan tapahdu, vaan me teemme asioita ja vaikutamme niihin. Uuden luominen, vastustaminen, kyseenalaistaminen sekä mahdollisuus toimia toisin kuin yleensä liittyvät usein toimijuuteen. Yhteisössä toimiessa opitaan muutakin kuin tietoja ja taitoja, esimerkiksi ymmärrystä itsestä ja siitä kuka on ja myös kuka on suhteessa toisiin. Toimijuus synnyttää pystyvyyden tunnetta, ajatuksen siitä, että asioihin voi ja kannattaa vaikuttaa. (Hilppö ym. 2010, 23, 25.)

Perustuslaki velvoittaa lapsia kohdeltavan yksilöinä. Lasten toimijuuden kehittymistä tukemalla, vahvistuu tunne oman elämän hallinnasta ja hyvinvoinnista. Yhtenä osallistumisen funktiona voidaan pitää yksilöllisyyden vahvistamista. Nuoren kokemus siitä, että hän on tärkeä, kun hänen näkemyksensä otetaan huomioon, voi vähentää syrjäytymiskokemusta. Nuoren mielipiteen kuuleminen pitää toteuttaa luottamuksellisesti, jotta tämä kokemus toteutuu. Osallistumisen sääntely on yleensä tehokkainta, kun asia koskee nuorta itseään. Osallistumisen funktiot ovat erilaiset riippuen siitä, onko osallistuminen yleistä vai henkilökohtaiseen asiaan liittyvää. On tärkeää pohtia nuorelle sopivia osallistumismahdollisuuksia, erityisesti niiden kohdalla, jotka tulevat vaikeista olosuhteista. (Hilppö ym. 2010, 27; Mäntylä 2011, 22, 29.)

Nuorisolaki (L 72/2006) velvoittaa kuntia ottamaan nuorten toiveet huomioon. Myös YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen mukaan lapsella on oikeus tulla kuuluksi. Osallisuuden edistäminen on esteiden poistamista, putoamisen ehkäisemistä sekä ennaltaehkäisevää ja korjaavaa toimintaa. Aikuisen pyrkiessä edistämään osallistavaa toimintakulttuuria, näkee hän eri ikäryhmien kohtaamisissa mahdollisuuden tasavertaiseen keskusteluun. Osallistava aikuinen suhtautuu nuoriin subjektiivisina toimijoina, joilla on asiantuntemusta omaan elämäänsä liit-

tyen. On mietittävä, millainen aktiivisuus on sallittua ja toivottavaa siinä ympäristössä, jossa arki on, kun mietitään nuorten toimijuutta. (Gretschel & Kiilakoski 2012, 5; Louhela 2016, 56; Taskinen 2006, 6.)

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

4.1 Opinnäytetyön tavoitteet ja tarkoitus

Opinnäytetyömme tavoitteena on tukea sekä mahdollistaa nuorten vahvaa osallisuutta ja toimijuutta Siilinjärven seurakunnassa ja vahvistaa nuorten kirkon jäsenyyden sekä yhteisöllisyyden kokemusta. Tavoitteena on, että uusi toimintamuoto vastaa aidosti nuorten tarpeisiin ja mahdollisimman moni nuori tuntee saaneensa vaikuttaa siihen, millainen uusi toimintamuoto seurakunnassa käynnistyy.

Opinnäytetyömme vastaa Siilinjärven seurakunnan tarpeeseen lisätä viikkotoimintaa yläkouluikäisille nuorille. Opinnäytetyön tarkoituksena on suunnitella 13–16-vuotiaille nuorille uusi toimintamuoto suunnittelupajojen ja nuorille suunnatun kyselyn avulla.

4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Opinnäytetyömme on työelämälähtöistä osallistavaa tutkimista ja kehittämistä. Kehitämme käytäntöjä tiedon tuottamisen lisäksi. Teemme työtä yhdessä nuorten kanssa, joiden ääni jää helposti kuulematta. Tutkimme opinnäytetyöprosessin aikana muun muassa kirjallisuutta, tilastoja ja aikaisempia opinnäytetöitä löytääksemme tarpeellista taustatietoa opinnäytetyötä sekä itse toimintaa varten. Kirjallisuuskatsauksen avulla taustoitamme aihettamme ja saamme laajempaa näkemystä opinnäytetyöhön. Suunnittelupajojen avulla mahdollistuu nuorilähtöinen suunnittelu ja toiminta.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä voidaan tavoitella muun muassa toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on aina kaksi osaa, jotka ovat toiminnallinen osuus sekä prosessin dokumentointi ja arviointi.

Opinnäytetyön raporttiin sisältyy siis aina teoreettinen viitekehys. Toiminnallisessa opinnäytetyössä selvityksen tavoitteena on kerätä tietoa, jota ei ole mahdollista saada kirjallisuudesta. Selvityksen avulla saadaan suuntaa siitä, mitä toiminta tulevaisuudessa sisältää. Useimmiten selvitystä käytetään, kun halutaan selvittää kohderyhmä tai kohderyhmän tarpeet toimintaa varten. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 9, 43, 57, 62.) Suunnittelupajoilla keräämme tietoa nuorten tarpeista ja toiveista.

Toiminnallisessa opinnäytetyössä idean ja tavoitteiden pohjaksi tehdään toimintasuunnitelma. Teemme suunnitelman heti aiheen valinnan jälkeen ja peilaamme etenemistämme suhteessa tavoitteisiin koko prosessin ajan. Toimintasuunnitelman avulla tutkijalle on selvempää, mitä tehdään, miksi tehdään ja miten tehdään. Toimintasuunnitelma osoittaa myös aiheen olevan perusteltu ja hyvin harjittu. Sen avulla on mahdollista edetä työssä johdonmukaisesti kohti tavoitteita. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 26–27.)

4.3 Prosessin aloitus

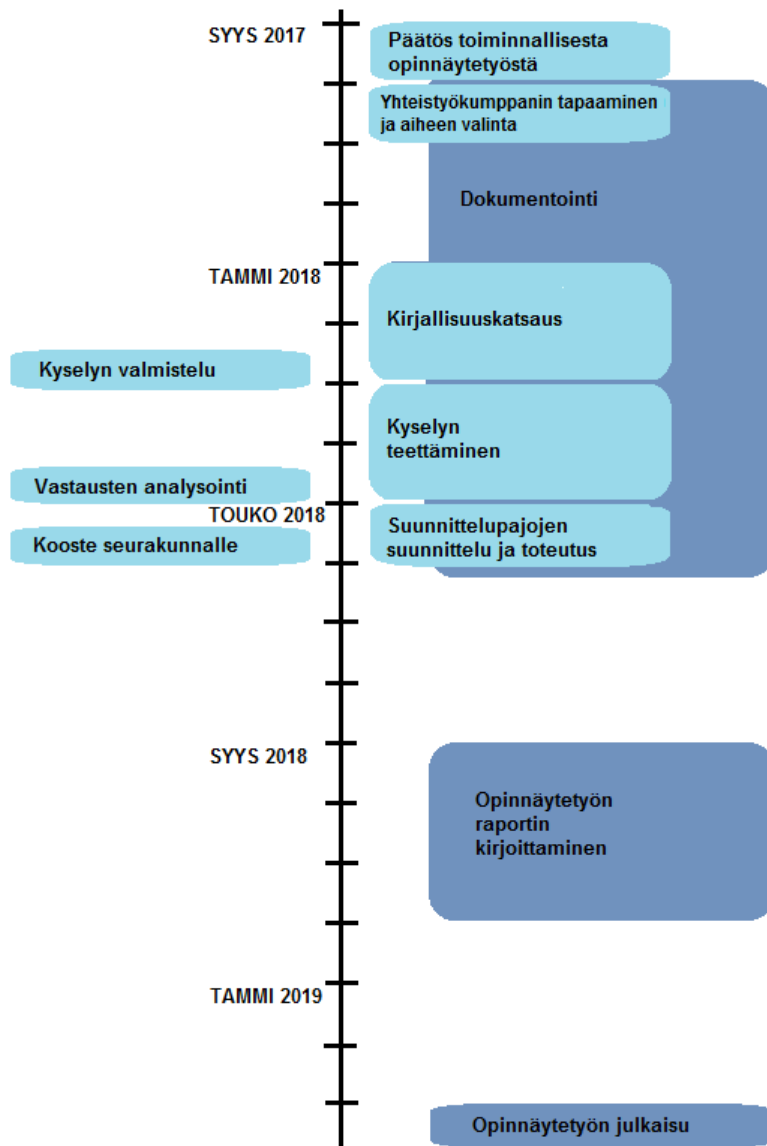
Aloitimme opinnäytetyön prosessin suunnittelun syksyllä 2017. Päätimme heti, että teemme toiminnallisen opinnäytetyön, koska molemmat kokivat sen mieluisimmaksi vaihtoehdoksi. Halusimme saada aikaan jotain konkreettista toimintaa. Asumme molemmat Siilinjärvellä ja toinen meistä on suuntautunut kirkon nuorisotyöhön, joten kysyimme Siilinjärven seurakunnan nuorisotyön halukkuutta yhteistyöhön. Tapasimme johtavan nuorisotyönohjaajan Sauli Paavilaisen ja hänellä olikin useita vaihtoehtoja opinnäytetyön aiheeksi.

Johtava nuorisotyönohjaaja kertoi, että yläkouluikäisille nuorille olisi hyvä saada uutta viikkotoimintaa. Lyhyen pohdinnan jälkeen päädyimme valitsemaan kyseisen aiheen. Ideoimme aihetta tarkemmin ja päätimme, että toteutamme koko prosessin vahvasti nuorten osallisuutta ja seurakuntalaisuutta tukien. Päätimme

teettää kyselyn (liite1) nuorten toiveiden kartoittamiseksi ja järjestää suunnittelu-pajat, joissa vapaaehtoiset nuoret suunnittelevat kuuden kerran toimintakerrat. Esittelimme suunnitelmamme johtavalle nuorisotyönohjaajalle ja hän oli siihen tyytyväinen. Samalla sovimme, että Siilinjärven seurakunta sitoutuu järjestämään vähintään kerran nuorten suunnittelemat toimintakerrat ajoittuen syksylle 2018.

Johtavan nuorisotyönohjaajan tapaamisen jälkeen sekä opinnäytetyön aiheen päätettyämme tutustuimme aiheeseen liittyviin käsitteisiin, tutkimuksiin sekä muuhun kirjalliseen materiaaliin. Niiden avulla loimme teoreettisen viitekehyksen opinnäytetyöllemme.

Jo opinnäytetyön toimintasuunnitelmassa on hyvä tehdä aikataulusuunnitelma. Teimme aikataulusuunnitelman (kuvio 1), johon kirjasimme suunnitelman toteutuksesta. Aikataulusuunnitelman avulla voidaan arvioida, kuinka realistinen aikataulutus on idean ja tavoitteiden näkökulmasta. Aikataulussa tulee olla jouston varaa, mikäli prosessissa on useampia henkilöitä. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 27, 28.) Suunnitelma tarkentui prosessin edetessä ja saadessamme esimerkiksi seurakunnalta päivämääriä mahdollisista kyselyn teettämispäivistä. Varasimme reilusti aikaa opinnäytetyön raportin kirjoittamiselle. Prosessi eteni aikataulumme mukaisesti.

KUVIO 1. Opinnäytetyön aikataulusuunnitelma

4.4 Kysely rippikoululaisille

Hirsjärvi, Remes ja Sajavaaran (2009, 195) mukaan kyselytutkimusten etuna on laajan aineiston saaminen. Kyselyssä voidaan saada paljon vastauksia ja siinä voidaan kysyä monia asioita. Menetelmä on tehokas ja aikaa säästävää. Käytimme kyselyä, koska tarkoituksena oli saada mahdollisimman laajasti tietoa Siilinjärveläisten nuorten toiveista liittyen uuden toimintamuodon sisältöön. Tarkoituksenamme oli käyttää kyselyn tuloksia apuna suunnittelupajoissa.

Kyselylomakkeen kysymykset voivat olla monivalintakysymyksiä eli strukturoituja kysymyksiä, avoimia kysymyksiä tai sekamuotoisia kysymyksiä. Sekamuotoisissa, eli strukturoidun ja avoimen kyselyn välimuodossa, kysymyksissä on osa vastausvaihtoehdoista annettu, jonka jälkeen on myös yksi tai useampi avoin kysymys. Avointen kysymysten tavoitteena on saada vastaajilta spontaaneja mielipiteitä, joissa vastaamista rajataan vain vähän. Avoimella vaihtoehdolla voidaan saada esiin näkökulmia, joita ei ole osattu ajatella. (Hirsijärvi ym. 2009, 196–201; Vilkkä 2015, 106.)

Käytimme paperista sekamuotoista kyselyä, koska halusimme ensin kartoittaa nuorten toiveita valmiiksi annettujen vaihtoehtojen avulla ja avoimilla kysymyksillä halusimme saada lisätietoa heidän valitsemistaan valmiista vaihtoehdoista. Keskityimme kyselyn kokoamisessa siihen, että se olisi mahdollisimman selkeää ja helppo täyttää. Tavoitteenamme oli, että nuoret jaksaisivat keskittyä lomakkeen täyttöön, jolloin myös kyselyistä saatava tieto olisi nuorten toiveita aidosti kuvaavaa.

Työelämän yhteyshenkilömme johtava nuorisotyönohjaaja Sauli Paavilainen esitteli kyselylomakkeemme nuorisotyönohjaajien kokouksessa, jota kautta toivoimme saavamme heiltä palautetta kaavakkeen sisällöstä ja mahdollisesti myös uusia arvokkaita ajatuksia heidän työelämän kokemustensa pohjalta. Nuorisotyönohjaajien mielestä lomakkeemme oli valmis käytettäväksi.

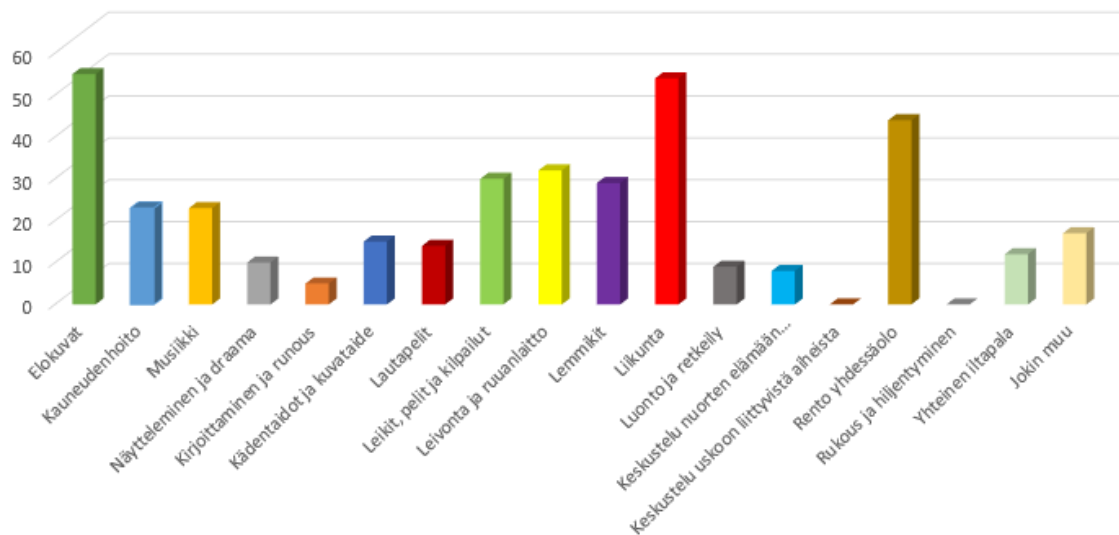
Tavoitteenamme oli tavoittaa kyselyllämme mahdollisimman paljon myös niitä nuoria, jotka eivät ole vielä mukana seurakunnan muussa toiminnassa, joten rippikoululaiset olivat tähän hyvä kohderyhmä. Rippikouluun osallistuu valtaosa ikäluokan nuorista ja heistä suuri osa ei ole vielä seurakunnan toiminnassa mukana. Vuonna 2016 rippikouluikäisistä nuorista 85,9 prosenttia kävi rippikoulun ja rippikoulu on yhtä suosittu niin tyttöjen kuin poikienkin keskuudessa (Seurakuntalainen.fi).

Informoidun kyselyn lomakkeet jaetaan henkilökohtaisesti ja lomaketta jakaessa kerrotaan tutkimuksen tarkoituksesta, selostetaan kyselyä ja vastataan mahdollisiin kysymyksiin (Hirsjärvi ym. 2009, 196, 197, 199). Toteutimme kyselyt käymällä henkilökohtaisesti rippikouluryhmien omissa tapaamisissa maaliskuu- huhtikuussa 2018, jotta pystyimme vastaamaan mahdollisiin kysymyksiin. Vastaajat olivat iältään 14–15-vuotiaita. Esittelimme aluksi itsemme ja Diakonia-ammattikorkeakoulun lyhyesti. Kerroimme opinnäytetyöstämme yleisesti, sekä kyselyn tarkoituksesta ja vapaaehtoisuudesta. Vastaaminen tapahtui anonyymisti. Kerroimme myös vastaajien kesken arvottavista kahdesta kymmenen euron arvoisesta lahjakortista Kotipizzaan. Kaikki 83 kyselyyn osallistunutta nuorta eivät osallistuneet arvontaan, vaikka vastasivat kyselyyn. Kyselykaavakkeet ja arvontalipukkeet keräsimme erilleen, jotta nimiä ja kyselykaavakkeita ei voitu yhdistää. Rohkaisimme nuoria jättämään yhteystietonsa meille, mikäli he halusivat olla myöhemmin mukana suunnittelemassa uutta toimintamuotoa suunnittelupajassa.

Kyselyn toteutuksen jälkeen analysoimme aineistoa muun muassa luokittelemalla. Luokittelu on yksinkertaisin tapa järjestää aineistoa, jolloin luokkiin määrittelyn jälkeen lasketaan luokkien esiintyvyyksiä aineistossa (Tuomi & Sarajärvi 2018, 105). Listasimme monivalintakysymyksen ”Mitkä seuraavista aiheista ovat sellaisia, joita toivoisit uuden toiminnan sisältävän?” vastaukset järjestykseen siten, että suosituin vaihtoehto tuli ensimmäiseksi ja vähiten valittu vaihtoehto viimeiseksi. Tätä listausta käytimme apuna suunnittelupajatyöskentelyssä, jotta vastaajien toiveet tulisivat huomioiduksi. Avoimista tarkentavista kysymyksistä etsimme lisätietoa nuorten toiveista ja käytimme myös näitä tietoja suunnittelupajoissa nuorten kanssa.

Kyselyn vastausten perusteella (kuvio 2) nuoria kiinnostivat valmiista vaihtoehdoista eniten elokuvat (55 vastaajaa), liikunta (54), rento yhdessäolo (44), leivonta ja ruoanlaitto (32) sekä leikit, pelit ja kilpailut (30). Näiden lisäksi nuoret toivoivat esimerkiksi PlayStation-pelikonsolia, Fortnite-peliä, sekä vapaa-aikaa. Nuoria eivät kiinnostaneet valmiista vaihtoehdoista ollenkaan rukous ja hiljentyminen (0) sekä keskustelu uskoon liittyvistä aiheista (0) ja vain vähän kirjoittami-

nen ja runous (5) sekä keskustelu nuorten elämään liittyvistä aiheista (8). Avomissa kysymyksissä nuoret olivat tarkentaneet toiveitaan. Liikkumiseen liittyviä toiveita olivat toiveet liikunnallisista tapahtumista ja leireistä, sählystä, jääkiekosta ja luontoretkeistä. Vastaajat toivoivat kädentaitotekniikoita, tarinoiden kirjoittamista ja piirtämistä sekä laulamista ja soittamista. Toiveena oli myös puhuminen nuoriin liittyvistä asioista. Vastaajien mielestä oli tärkeää huomioida toimijoiden mielipiteet, liikuntarajoitteiset, nuorten epävarmuus ja mielipiteiden kuuntelu sekä niiden mukaan soveltaminen.

KUVIO 2. Vastausten jakautuminen

5 SUUNNITTELUPAJAT

5.1 Suunnitteluvaihe

Sovimme johtavan nuorisotyönohjaajan kanssa, että järjestämme toukokuun 2018 aikana kaksi suunnittelupajaa uuden toiminnan kehittämistä varten Siilinjärven seurakuntatalon kerhotilassa. Sovimme, että seurakunta tarjoaa tilan lisäksi myös välipalaa. Halusimme rakentaa suunnitteluilloista mahdollisimman nuorilähtöiset ja osallisuutta tukevat. Suunnittelupajojen tavoitteena oli antaa nuorille mahdollisuus olla suunnittelemassa heille ja heidän ikäryhmälleen kohdennetun uuden toiminnan aiheita ja sisältöjä. Tavoitteena oli myös mahdollistaa nuorille kokemus osallisuudesta ja toimijuudesta seurakunnassa.

Valitsimme pajoissa käytettäväksi Huomaa hyvä! -toimintakortit, joiden avulla nuoret voivat löytää omat luontevahvuutensa, sekä havaita ja vahvistaa niitä (Sosiaali- ja terveysalan tietopalvelu). Varsinaiseksi menetelmäksi valitsimme ensimmäiselle kerralle Me-We-Us menetelmän. Menetelmä aktivoi koko ryhmän taasaamalla hiljaisten ja äänekkäiden osallistumista. Menetelmässä jokainen pohtii ensin aiheita yksin. Tämä vaihe takaa hiljaisempien mukaan pääsemisen. Ideat tai asiat voidaan kirjoittaa paperille. Tämän jälkeen toteutetaan parikeskustelu, joka on turvallinen tila ajatuksille kehittyä. Lopuksi kaikki keskustelevat yhdessä, jolloin saavutetaan yhteinen ymmärrys aiheesta. (Kantojärvi 2012, 54–55; Karreinen 2013.)

Rippikoululaisille suunnatun kyselyn vastauksissa ei ollut hengellisyyteen tai harjaukselämään liittyviä toiveita, valmiiksi annetuista vaihtoehdoista huolimatta, joita olisimme voineet hyödyntää suunnittelupaja työskentelyssä. Koimme tärkeäksi, että iltoihin kuuluisi myös hengellinen osuus, koska julistus on yksi kirkon perustehtävistä, ja nuorilla on näin mahdollisuus myös hengelliseen osallisuuteen. Näin nuoret saavat tukea omaan hengelliseen kasvuunsa ja seurakuntayhtey-

teen. Hartauselämä ja hengellisyys erottavat kirkon nuorisotyön muusta nuorisotyöstä. Päätimme, että haastamme nuoria ottamaan suunnittelussa huomioon myös tämän näkökulman, unohtamatta lähimmäisenrakkauden ja kohtaamisen merkitystä kokonaisuudessa.

Kyselyn toteuttamisen jälkeen kävimme huhtikuussa Siilinjärven seurakunnan järjestämällä isosten orientaatioleirillä kertomassa mahdollisuudesta osallistua uuden toimintamuodon suunnitteluun ja siihen liittyvistä suunnittelupajoista. Markkinoimme mahdollisuutta ilmoittautua suunnittelupajoihin myös Siilinjärven seurakunnan nuorisotyön Facebookin ja Instagram-tilin kautta. Kyselyiden toteuttamisen yhteydessä kerroimme mahdollisuudesta tulla mukaan suunnittelemaan toimintaa. Toiveistamme huolimatta emme saaneet pajaan mukaan nuoria, jotka eivät vielä olisi olleet mukana seurakunnan toiminnassa. Olimme kuitenkin tyytyväisiä, että suunnitteluun ilmoittautui 12 leirillä ollutta isosta, koska tiedostimme myös riskin siitä, ettei ilmoittautuneita olisi tullut välttämättä yhtään. Suunnittelupajoihin osallistuvat nuoret olivat 15-vuotiaita, jolloin he kuuluvat ikänsä puolesta myös uuden toiminnan kohderyhmään. Ennen suunnittelupajojen aloittamista ja oimme suunnitteluun osallistuville infokirjeet (liite 2), jossa kerroimme tarkemmin suunnitteluprosessista. Nuorten huoltajat antoivat kirjallisesti luvan suunnittelupajaan osallistumiselle, sekä valokuvaamiselle ja videoinnille, lähinnä sosiaalisen median päivityksiä varten.

5.2 Ensimmäinen suunnittelupaja

Suunnittelun tärkeänä lähtökohtana oli, että nuoret saavat päävastuun kertojen suunnittelusta. Järjestelimme suunnittelupajan tilan rennosti ja keskityimme alusta asti avoimen ja hyväksyvän ilmapiirin luomiseen osallistujien kesken. Nuoria tuli ensimmäiselle kerralle kahdeksan, muutaman ilmoittaessa olevansa sairaana. Aloitimme välipalalla, esittelemällä itsemme ja kerroimme suunnittelupajan tarkoituksesta. Huomaa hyvä -kortteja käyttäen jokainen sai valita itseään ku-

vaavan vahvuuden. Kävimme jokaisen valinnan läpi perusteluineen. Kaikki nuoret eivät olleet toisilleen aikaisemmasta tuttuja, mutta kaikki uskalsivat kuitenkin rohkeasti tuoda asiansa esiin syvällisinkin perusteluin. Tämä työskentely loi hyvän alkutunnelman, josta oli hyvä aloittaa varsinainen suunnittelu.

Keräsimme ensin kyselyn kautta saadut ideat seinälle näkyville ohjaamaan suunnittelua, jonka jälkeen aloitimme Me-We-Us työskentelyn. Fläppitaululle kirjoitettiin kolme kysymystä, joiden parissa työskentely aloitettiin: Millaista tekemistä uusi toiminta voisi sisältää? Mitä olisi tärkeää huomioida toiminnassa? Millä tavalla hengellisyys voisi näkyä? Rohkaisimme nuoria kirjaamaan rohkeasti ylös kaikenlaisia toiveita, miettimättä tässä vaiheessa liikaa idean toteutusmahdollisuutta.

Jokainen kirjoitti vapaasti omia ideoitaan paperille. Pyysimme ottamaan huomioon kyselyn tulokset omien ideoiden tueksi. Tämä jälkeen nuoret jakoivat ajatuksiaan pareittain ja jatkoivat yhdessä ideointia. Seuraavaksi nuoret menivät neljän hengen ryhmiin, jossa he jakoivat taas ideoitaan. Lopuksi he yhdistivät ajatuksensa ja kirjoittivat ryhmänä yhteiset ideat toimintakertojen sisällöstä pienemmille värilapuille. Ryhmätyöskentelyn jälkeen kokosimme kaikki ideat yhteen, joita kertyikin paljon. Keräsimme ideat seinälle kyselyistä saatujen tulosten rinnalle, josta kävimme niitä yhdessä läpi.

Toimintaan liittyviä ideoita oli paljon, kuten ruoka, elokuvat, skabat, karkkijahti, runokerho, sketsit, samoilu, luontoseikkailu, venyttelypiiri, karkkijahti, pomppulinna, askartelu ja marjankeruu. Nuoret toivoivat, että huomioitaisiin toiminnan hauskuus sekä monipuolisuus, ja ettei se vaatisi erityistaitoja vaan sopisi kaikille. Toiminnalle toivottiin tarpeeksi aikaa ja että jokainen huomioitaisiin sisällössä. Hengellisyyden näkymiseen tuli ehdotuksia hartaushetkestä, hengellisten laulujen laulamisesta Nuorten seurakuntalaisten laulukirjasta sekä Raamattuun pohjautuvista sketseistä tai näytelmistä.

Kokosimme kaikki edellisellä kerralla kirjoitetut ideapaperit seinälle (kuva 1). Jokaisessa paperissa luki aiheidea, kuten leivonta, liikunta tai musiikki. Joissakin papereissa luki myös tarkentavia asioita, kuten poimitaan itse mustikat ja leivotaan niistä. Jokainen kirjoitti omalle paperille viisi aihetta, joita piti vähiten innostavana tai vaikeasti toteutettavana. Valitsimme kirjoittamisen, jotta kaikkien mielipide tulisi kuulluksi. Näin karsimme aiheita vähemmäksi, jotta suunnittelu helpottui ja jäljelle jäivät kiinnostavimmat asiat. Poistimme seinältä neljä eniten ääniä saanutta aihetta.

Nuoret miettivät, mitkä jäljelle jääneistä ideoista ja aiheista voisivat sopia yhteen ja olla toteutettavissa saman illan sisältönä. Nuoret valitsivat jokaiselle illalle myös sopivan hengellisen osuuden. Yhdistelemällä lappuja saatiin kasaan kuusi kokonaisuutta. Kirjoitimme jokaisen toimintakerran pääaiheen yksitellen fläppitaululle ja haastoimme nuoria miettimään, mitä kyseiseen iltaan voisi sisältyä. Ohjasimme suunnittelua pääasiassa kyselemällä. Nuoret olivat erittäin aktiivisia ja hyviä ideoita tuli paljon.

Saimme suunniteltua kaikki kuusi toimintakertaa sisältöineen. Kirjoitimme kaikki yhteiset ideat ylös, jotta voisimme myöhemmin kirjoittaa jokaisen illan ohjelman yksityiskohtaisesti raporttiimme. Nuoret päättivät, että iltojen kesto olisi kolme tuntia ja sopiva viikonpäivä voisi olla arki-ilta. Tärkeää nuorten mielestä oli se, että heillä on mahdollisuus ohjatun toiminnan jälkeen olla rennosti yhdessä toistensa kanssa.

Nuoret miettivät toimintailloille nimeä. Ensimmäisen kerran nimi-ideat Noppa ja Humppis otettiin taas mietintään. Yhteisen ideoinnin lopputuloksena päädyttiin nimeen NOPPIS, johon tuli idea nopan silmäluvusta toimintakertojen määrän mukaisesti. Lopuksi kysyimme, olisivatko nuoret innokkaita olemaan mukana iltojen vetämisessä. Kaikkiin iltoihin löytyi useampi vapaaehtoinen, jonka kirjassimme ylös seurakunnan työntekijöiden käyttöön. Mainoksen ideointiin tai tekemiseen ei löytynyt halukkaita. Nuoret täyttivät palautelomakkeen suunnittelupajoista ja lopetimme illan syömällä kiitokseksi tuomiamme herkkuja.

5.4 Suunnittelupajojen arviointi

Käytimme paljon aikaa suunnittelupajojen suunnitteluun. Suunnittelu oli mielenkiintoista ja siinä oli otettava monia asioita huomioon. Suunnitteluvaiheeseen keskittyminen oli kokonaisuuden onnistumisen kannalta tärkeää. Kun sisältö ja toteutus olivat valmiiksi tarkkaan suunnitellut, helpotti se suunnittelupajojen onnistumista. Suunnitteluvaiheessa kokonaisuuden kannalta tärkeintä oli vapaaehtoisten nuorten löytäminen.

Suunnittelupajojen rakenne toimi hyvin ja kaksi kokoontumista oli juuri sopiva määrä toimintakertojen kokoamiseen. Valitsemamme menetelmät olivat toimivia. Nuoret olivat innostuneita, josta olimme erityisen iloisia. Ideoinnin ja suunnittelun loppuunsaattaminen oli helppoa nuorten aktiivisuuden vuoksi. Olimme miettineet etukäteen, että onnistummeko luomaan tilanteesta sellaisen, että vahva nuorilähtöisyys toteutuu aidosti. Fasilitaattoreina toimiminen onnistui kuitenkin hyvin ja nuorten osallisuuden kokemuksen, toimijuuden ja kirkon jäsenyyden vahvistaminen mahdollistui. Suunnittelupajan suunnittelu ja toteutus onnistui kokonaisuutena hyvin ja toiminnalle asettamamme tavoitteet toteutuivat. Seurakunnan palautteen mukaan suunnittelupaja oli hyvin jäsennetty ja organisoitu.

Suunnittelupajojen jälkeen selvitimme toiminnan vaikutuksia suunnitteluun osallistuneille suunnatulla palautekyselyllä (liite 4). Vastausten perusteella kaikki nuoret kokivat saaneensa vaikuttaa toiminnan suunnittelussa ja myös suunnittelun lopputulos miellytti heitä. Vapaan sanan kohdalla nuoret kertoivat muun muassa, että ilmapiiri oli vapaa suunnittelulle, suunnittelu oli kivaa ja kaikki saatiin valmiiksi ajoissa, sekä tuleva toiminta vaikuttaa hyvältä. Havaintojemme perusteella jokainen sai äänensä kuuluviin ja tunnelma oli avoin ja rento. Olisimme voineet käyttää enemmän aikaa palautekyselyn suunnitteluun, jonka kautta arviointi olisi ollut laajempaa. Esimerkiksi lisäämällä palautekyselyyn kysymyksen, mitä olisimme voineet tehdä toisin, olisimme voineet saada myös tärkeää rakentavaa palautetta suunnittelupajoista.

6 NOPPIS-ILLAT

Suunnittelupajojen tuotoksena syntyi uuden toimintamuodon malli. Suunnitelimme nuorten kanssa yhteistyössä kuusi kaikille 13–16-vuotiaille avointa toiminnallista iltaa, jotka on tarkoitus toteuttaa kahden viikon välein. Jokaisella illalla on eri teema, jolloin mahdollisimman moni toive toteutui ja toiminta on monipuolista. Illat toteutuvat maanantain ja torstain välillä. Ne alkavat kello 17 ja kestävät kolme tuntia.

Kesäkuussa kirjoitimme NOPPIS-iltojen rakenteen (liite 3) Siilinjärven seurakunnalle suunniteltujen toimintakertojen sisällöstä, jossa käsiteltiin jokainen NOPPIS toimintakerta yksityiskohtaisesti. Näin iltojen sisältö vastaisi varmasti nuorten toiveita. Kävimme vielä keskustellen läpi yksityiskohtia nuorisotyönohjaajan kanssa, joka oli ottamassa toiminnasta vastuun, jotta illat toteutuisivat juuri niin kuin nuoret olivat ne suunnitelleet. Siilinjärven seurakunta toteutti NOPPIS-illat ensimmäisen kerran syksyllä 2018, jolloin myös vapaaehtoiset isosnuoret pääsivät vetämään iltoja.

Ensimmäinen kerta on Liikuntailta, joka toteutetaan Siilinjärvellä Ahmon-urheilukentällä. Ensimmäinen puoli tuntia pelataan lämmittelymielessä yhdessä erilaisia pihapelejä, kuten polttopalloa tai piitä. Seuraavan puolentoista tunnin aikana pelataan jalkapalloa, norsupalloa tai ultimatea riippuen osallistujamäärästä ja siitä, mitä osallistujat haluavat pelata. Illan loppupuolella syödään iltapalaa, jonka jälkeen ilta päättyy hartaushetkeen.

Toinen kerta nimettiin HUMPPIS-illaksi. Ilta pidetään Siilinjärven seurakuntatalolla ja illan aikana kierretään erilaisilla pisteillä, kuten lautapelipisteellä ja kaudenhoitopisteellä. Nuorilla on mahdollisuus pelata biljardia, osallistua tietoviisoihin, haasteisiin ja karkkijahtiin. Iltaan kuuluu myös iltapala, jonka jälkeen pidetään hartaushetki.

Kolmannen kerran aiheena on luontoseikkailu Patakukkulalla Siilinjärvellä. Patakukkula on vaihtelevamaastoinen, pääosin metsäinen ulkoilualue. Patakukkulalle järjestetään rata, jossa on erilaisia rasteja, jotka läpäisemällä pääsee siirtymään aina seuraavalle rastille. Rastit kierretään pareittain tai pieninä joukkueina. Rasteilla on nuorten ideoima ongelmanratkaisutehtävä, etsimistehtävä, heittokilpailu, esteen läpäiseminen ja käpylehmien teko. Rastien jälkeen on palkintojen jako voittaneelle parille/joukkueelle, jonka jälkeen paistetaan nuotiolla makkaraa ja lauletaan Nuoren seurakunnan veisukirjasta.

Neljäs kerta on leffailta seurakuntatalolla. Aluksi äänestetään katsottava elokuva nuorten tuomista vaihtoehtoista, jonka jälkeen valittu elokuva katsotaan. Seurakunta tarjoaa popcornit ja mehut. Iltaan saa tuoda myös omia herkkuja. Elokuvan jälkeen keskustellaan elokuvasta ja sen esiin nostamista ajatuksista. Lopuksi pidetään hartaushetki tai vaihtoehtoisesti valmistellaan improvisoitu näytelmä jonkin Raamatun tarinan pohjalta.

Viides kerta on musailta seurakuntatalolla. Aluksi soitetaan ja lauletaan yhdessä noin tunnin ajan, esimerkiksi Nuoren seurakunnan veisukirjasta. Sen jälkeen pidetään levyraati ja esitetään lyhyitä näytelmiä ryhmittäin, jossa esitetään jotain tiettyä kappaletta, jota muut yrittävät arvata. Ilta päättyy iltapalaan ja rentoon yhdessäoloon.

Kuudennella kerralla leivotaan pullaa ja mokkapaloja seurakuntatalon keittiöllä. Leivonnan aikana kuunnellaan myös musiikkia. Leivonnan jälkeen syödään leivonnaisia ja juodaan kahvia ja teetä. Lopuksi pidetään hartaus- ja lauluhetki.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyössä tavoiteltava tulos oli nuorten aikaisempaa vahvempi osallisuus seurakunnan toiminnassa. Opinnäytetyön tavoitteena oli myös nuorten kirkon jäsenyyden sekä yhteisöllisyyden kokemuksen vahvistaminen kirkossa ja seurakunnassa. Teettämämme kyselyn tuloksena saimme tietoa nuorten toiveista uuden toiminnan osalta. Kyselyyn vastanneet 83 rippikoululaista pääsivät vaikuttamaan omalta osaltaan kyselyn kautta uuden toimintamuodon sisältöön. Muiden tavoitteiden, kuten nuorten osallisuuden ja toimijuuden sekä kirkon jäsenyyden ja yhteisöllisyyden kokemuksen vahvistamisen toteutumista on vaikeaa mitata. Suunnittelupajojen jälkeen saimme nuorilta arvion toiminnan vaikutuksista palautekyselyllä. Palautteiden mukaan tavoitteet täyttyivät. Palaute tuki myös työskentelyn aikana tekemiämme havaintoja. Tavoiteltu tulos oli saada nuorten oma ääni ja toiveet kuuluviin, joka onnistui hyvin kyselyn avulla sekä suunnitteluilloissa. Nuoret otettiin mukaan suunnittelun jokaisessa vaiheessa, jolloin toiminta on todella kohdennettu niille, jotka tähän toimintamuotoon tulevaisuudessa osallistuvat.

Seurakuntalaisten osallistuminen kuuluu seurakunnan perusolemuksen. Vapaaehtoistoiminnalla yhteisöllisyys vahvistuu ja uusia ihmisiä kutsutaan mukaan. Vapaaehtoistoiminta kasvattaa ihmistä ja tuo elämään merkitystä. (Oravasaari 2010, 11.) Havaintojemme mukaan suunnittelupajoissa jokainen pääsi osalliseksi ja hyväksyvään vuorovaikutukseen, joka lisää nuorten hyvinvointia. Pajoissa oli avoin ja toisia kunnioittava ilmapiiri. Kaikkien mielipiteet otettiin hyvin huomioon ja niille annettiin arvoa. Monet nuoret olivat ennestään toisilleen tuntemattomia, mutta kaikki hyväksyttiin hyvin mukaan ja nuoret olivat ystävällisiä toisilleen. Nuoret saivat olla vahvoina toimijoina, koska heille annettiin päävastuu suunnittelusta ja heidän omat ideansa otettiin huomioon ja käyttöön sellaisenaan.

Kuten Luotokin (2010) kirjoittaa, tarjoaa vapaa-ajantoiminta mielekkään tekemisen lisäksi onnistumisen kokemuksia ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Uusi suunniteltu toiminta NOPPIS mahdollistaa kaikille nuorille avointa vapaa-ajan toimintaa. Mielekkäällä vapaa-ajan tekemisellä on suuri vaikutus nuoren mielen hyvinvointiin. Uuden toiminnan ollessa monipuolista sekä nuorten toiveita huomioivaa, voivat nuoret löytää itselleen mieluista sisältöä ja toisia samanhenkisiä nuoria, joiden kanssa kokea yhteenkuuluvuuden tunnetta. Suunniteltu toiminta toimii erinomaisesti ennaltaehkäisevänä työnä, joka vahvistaa nuoren voimavaroja. Yhteisöllisyyden kokemiseen erilaiset kerhot sekä toimintaillat ovat erinomaisia väyliä ja yhteyden kokeminen toisiin nuoriin mahdollistuu helpommin yhteisen tekemisen kautta.

Siilinjärven seurakunnan yläkouluikäisille suunnattu toiminta monipuolistuu NOPPIS-toimintakertojen myötä. Nuoret, jotka eivät halua sitoutua esimerkiksi isoskoulutukseen saavat mahdollisuuden olla mukana toiminnassa, joka ei vaadi sitoutumista. Myös alle rippikouluikäiset nuoret saavat lisää osallistumisen mahdollisuuksia. Seurakunnalla on halutessaan mahdollisuus jatkaa NOPPIS toimintakertoja sellaisenaan jatkuvana toimintana, tai toimintaa voi halutessaan myös muokata, niin kertojen toteutuksen kuin tiheydenkin suhteen.

Kun seurakunnan nuorisotyö on nuorilähtöistä, nuoret voivat kiinnittyä ja sitoutua seurakunnan jäsenyyteen vahvemmin. Jos nuori kokee, että voi vaikuttaa omassa yhteisössään, on hänen silloin helpompi sitoutua seurakunnan jäsenyyteen. On tärkeää, että seurakunnissa tehdään aktiivista muutostyötä, jotta työntekijäkeskeisistä toimintatavoista voidaan siirtyä toteuttamaan yhä enemmän yhteistä seurakuntalaisuutta nuorten kanssa. Jos muutos nähdään myönteisessä valossa ja mahdollisuuksien kautta, on sen toteutuminen todennäköisempää. Tämän opinnäytetyön kautta olemme saaneet olla vaikuttamassa tähän muutokseen. Lapsissa ja nuorissa on tulevaisuus myös kirkossa, joten on tärkeää, että nuoret ovat rakentamassa tulevaisuuden kirkkoa.

8 POHDINTA

8.1 Prosessin arviointi

Olimme jo suunnittelun alussa yksimielisiä siitä, että haluaisimme yhteistyökumppaniksi Siilinjärven seurakunnan. Aiheen valinta sujui myös helposti seurakunnan antamien ideoiden pohjalta. Molemmille oli tärkeää, että nuoret ovat pääosassa tässä opinnäytetyössä ja koko prosessissa. Teimme selkeän aikataulusuunnitelman, joka toteutui hyvin. Yhteistyömme sekä keskenämme, että seurakunnan kanssa, toimi sujuvasti koko prosessin ajan. Seurakunta oli tyytyväinen työelämälähtöiseen aiheeseemme ja aktiivisuutemme prosessin aikana.

Syksyllä 2017 teimme kirjallisuuskatsauksen. Onnistuimme rajaamaan aiheet sopiviksi ja löytämään opinnäytettä tukevaa teoriapohjaa. Työnjakomme toimi koko prosessin ajan hyvin ja pääsimme molemmat käyttämään omia vahvuuksiamme ja täydensimme toisiamme. Opinnäytetyön onnistumista auttoi se, että olimme molemmat sitoutuneita työhön ja halusimme tehdä huolellista ja tarkkaa työtä. Näkemyksemme asioista olivat samankaltaisia. Koimme, että johtava nuorisotyönohjaaja luotti meihin. Seurakunta sitoutui toteuttamaan suunnitellun toiminnan. Saimme toteuttaa suunnitteluprosessin täysin itsenäisesti.

Onnistuimme kyselyn koostamisessa hyvin. Saimme tehtyä siitä helposti täytettävän ja monipuolisen. Epäilimme joidenkin nuorten suhtautuvan kyselyyn välinpitämättömästi, mutta jouduimme hylkäämään vain kolme vastauslomaketta. Kaikkiin muihin lomakkeisiin oli vastattu asiallisesti ja hyvin. Saimme siis laajan näkemyksen nuorten mielipiteistä. Löysimme myös sopivan määrän vapaaehtoisia suunnittelupajoihin. Kaikki vapaaehtoiset olivat isosleiriläisiä eli jo mukana seurakunnan toiminnassa. Olisimme halunneet mukaan myös niitä nuoria, jotka eivät vielä ole mukana seurakunnan toiminnassa, mutta valitettavasti emme tässä onnistuneet. Suunnittelupajat onnistuivat suunnitellusti ja olimme niihin tyytyväisiä. Kaikki vapaaehtoiset olivat innokkaita ja sitoutuneita suunnitteluun.

Olemme tyytyväisiä opinnäytetyön saavutettuihin tuloksiin. NOPPIS-iltojen sisällöt muotoutuivat onnistuneesti. Toivomme, että saimme koko prosessin ajan, eli kyselyn, suunnittelupajan ja tulevien NOPPIS-iltojen kautta nuorille uutta ja raikasta käsitystä seurakunnan toiminnasta. Toivomme myös, että nuoret saivat kokemuksen siitä, että heidän mielipiteillään on merkitystä seurakunnan toiminnassa.

8.2 Ammatillinen kehittyminen

Opinnäytetyötä tehdessämme olemme oppineet luotettavien ja laadukkaiden materiaalien hakemista ja käyttämistä. Lähdemateriaaleihin tutustuessamme saimme laajennettua tietämystämme, sekä kirkon, että sosiaalialan käsitteistä, tutkimustuloksista ja nykytilasta. Tästä on varmasti hyötyä myös työskennellessämme sosiaali- ja kirkonalan työympäristöissä.

Paritehtävänä tehty opinnäytetyö on kehittänyt tiimityöskentelytaitojamme. Olemme oppineet prosessin aikana saamaan ja antamaan rakentavaakin palautetta. Vaikka keskinäinen työskentelymme oli vaivatonta, niin opimme tekemään kompromisseja ja ottamaan toistemme mielipiteet huomioon. Tiedostimme vahvuutemme ja heikkoutemme liittyen työskentelyn eri vaiheisiin. Tärkeää oli, että pystyimme puhumaan näistä asioista avoimesti ja sitä kautta myös hyödynsimme vahvuuksiamme ja tuimme toisiamme hankalissa kohdissa. Toivomme, että työelämässä pystymme samanlaiseen avoimuuteen, koska se edistää tehokkuutta ja työhyvinvointia. Yhteistyö Siilinjärven seurakunnan kanssa on opettanut meille myös yhteistyökumppaneiden kanssa työskentelystä ja erilaisten ihmisten työskentelytavoista. Näitä taitoja on olennaista oppia ajatellen tulevaa työskentelyämme sosiaalialalla.

Prosessin myötä tutustuimme erilaisiin ammatillisiin ja ryhmänohjaamisessa käytettäviin menetelmiin ja pääsimme vahvistamaan taitojamme ryhmänohjaajina.

Suunnittelupajatyöskentely oli meille kokonaisuudessaan uutta, joten opimme siitä prosessina paljon. Erityisen hyvää kokemusta saimme fasilitaattoreina toimimisesta. Kehityimme myös kyselyn koostajina, toteuttajina ja analysoijina. Sosionomeina ja kirkon nuorisotyönohjaajana pääsemme hyödyntämään oppimaamme tulevaisuudessa eri tiimeissä ja työyhteisöissä. Voimme olla omalta osaltamme lisäämässä nuorten hyvinvointia tiedostamalla ennaltaehkäisevän mielenterveystyön tärkeyden ja toimiessamme työelämässä sitä edistäen. Kokemuksta käytännön toteuttamisesta voimme hyödyntää tulevissa työtehtävissämme.

Olemme pyrkineet pitämään reflektiivisen työotteen läpi koko opinnäytetyön prosessin. Olemme pohtineet omaa tekemistämme ja myös keskustelleet työn sisällön lisäksi keskenämme omista toimintatavoistamme ja erilaisista tilanteista prosessiin liittyen. Itsetuntemuksemme on syventynyt prosessin aikana. Opimme esimerkiksi siitä, minkälaisia olemme tiimityöskentelijöinä, ryhmänvetäjinä ja työpareina. Olemme saaneet vahvistusta sosiaalialan työn merkityksellisyydestä, ja kokemuksemme siitä, että opiskelemme meille juuri oikeaa alaa, on vahvistunut entisestään. Haluamme olla tulevaisuudessakin mahdollistamassa osallisuutta ja toimijuutta.

8.3 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Opetusministeriön tutkimuseettinen neuvottelukunta (2012, 4, 6–7) on laatinut ohjeet tieteellisten menettelytapojen noudattamiseen. Olemme pyrkineet toimimaan hyvää tieteellistä käytäntöä noudattaen ja olemme olleet objektiivisia läpi koko prosessin. Olemme viitanneet asianmukaisesti käyttämiimme lähteisiin. Haimme lähteitä eri kanavia käyttäen, jotta monipuolinen ja laadukas tiedonsaanti varmistuisi. Luotettavuuteen pyrimme myös valitsemalla monipuolisesti mahdollisimman uusia lähteitä, joskin joukossa on myös muutama vanhempi lähde arvioidessamme ne tärkeiksi. Jatkuvalla dokumentoinnilla prosessin eri vaiheissa varmistimme myöhemmän raportin kokoamisen luotettavuuden.

Otimme huomioon eettiset kysymykset kyselykaavakkeen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. Käytimme riittävästi aikaa kaavakkeen suunnitteluun ja keskityimme siihen, että se olisi selkeä täyttää. Informoimme nuoria henkilökohtaisesti kyselyn vapaaehtoisuudesta, anonyymiudesta ja tarkoituksesta, sekä annoimme selkeät suulliset ohjeet täyttöön ja olimme valmiita antamaan myös lisäohjeita. Analysoimme kyselykaavakkeet objektiivisesti ja raportoimme ne totuudenmukaisesti.

Myös suunnittelupajat toteutettiin eettiset kysymykset huomioiden. Osallistujat olivat täysin vapaaehtoisesti mukana ja huoltajilta pyydettiin kirjallinen lupa suunnitteluun osallistumiseen sekä kuvaamiseen liittyen. Suunnittelemalla huolellisesti pajakerrat etukäteen pyrimme nuoria kunnioittavaan ja jokaisen huomioivaan ilmapiiriin. Menetelmä valinnoilla varmistimme, että jokaisella on mahdollisuus saada äänensä kuuluviin. Raportissamme olemme kuvanneet rehellisesti suunnittelupajojen kulun ja nuorten palautteen.

Pidimme osaltamme kiinni sopimistamme aikatauluista toimiessamme yhteistyössä nuorisotyönohjaajan kanssa ja pidimme häntä ajan tasalla etenemisestämme prosessissa. Sovimme heti aiheen valinnan jälkeen mahdollisimman tarkasti vastuista ja aikatauluista hänen kanssaan. Ennen opinnäytetyön aiheen valintaa halusimme kuulla työelämän tarpeet ja niitä kuunnellen päädyimme valintaamme. Valitsimme aiheen, jolla voisimme vaikuttaa nuorten hyvinvointiin. Selvitimme tutkimusluvan tarvetta ennen työskentelyn aloitusta, mutta sitä ei meidän opinnäytetyöhömmme ollut kuitenkaan tarvetta hakea.

8.4 Opinnäytetyön hyödynnettävyys ja jatkokehitysideat

Jatkoa ajatellen olisi tärkeää, että seurakunnassa tehtäisiin aktiivista työtä NOP-PIKSEN juurruttamiseksi osaksi Siilinjärven seurakunnan vakiotoimintaa. NOP-

PIS voisi olla esimerkiksi osa rippikoulua. Nuoret voisivat osallistua valitsemaansa kertaan itsenäisesti tai koko ryhmä voisi osallistua isosten johdolla. Näin iso joukko nuoria osallistuisi toimintaan ja se tulisi myös tutuksi. Tätä kautta nuorten olisi helpompi tulla mukaan NOPPIKSEEN myös vapaa-ajallaan. Myös aktiivinen mainostaminen ja näkyminen sosiaalisessa mediassa sekä NOPPIKSEN esillä pitäminen muussa seurakunnan toiminnassa, voivat edesauttaa juurtumista.

Mietimme myös sitä, että olisiko työntekijän helpompi sitoutua, innostua ja kokea toimintamuoto omakseen, jos hän olisi mukana suunnittelupajoissa. Opinnäytetyössämme se ei olisi kuitenkaan ollut mahdollista, koska uudesta toiminnasta vastaavaa työntekijää ei päätetty ennen kuin NOPPIS oli jo suunniteltu. Uusi toimintamuoto vaatii työntekijältä sitoutumista ja ajan antamista asialle, sekä aitoa halua olla mahdollistamassa osallisuuden kokemuksia.

Tulevaisuudessa vaikuttavuutta voi arvioida esimerkiksi osallistujilta aktiivisesti palautetta keräämällä. Palautetta voi kerätä suullisesti toiminnan lomassa ja myös kirjallisesti, jotta hiljaisimmatkin voivat kertoa ajatuksensa. Jatkuvalle arvioinnille ja nuorten kuulemiselle turvataan toiminnan jatkuva kehittäminen. Työntekijöiden toiminnalle asettamien tavoitteiden onnistumisen seurannalla on merkitystä.

Valitettavasti suunnittelupajamme ei tavoittanut nuoria, jotka eivät olisi vielä Siilinjärven seurakunnan toiminnassa mukana. Uusien ihmisten toimintaan mukaan saaminen on nähdäksemme haaste kirkossa kokonaisuudessaan, niin nuorten kuin aikuistenkin kohdalla. Tämän opinnäytetyön laajuuden huomioiden, emme pystyneet keskittymään monipuolisemmin nuorten tavoittamiseen. Tulevissa samantyyppisissä projekteissa nuorten tavoittamiseksi voisi tehdä moniammatillista yhteistyötä, jolloin pyrittäisiin tavoittamaan myös heikoimmassa asemassa olevia nuoria, jotka kokevat myös eniten osattomuutta. Nuorten syrjäytymisen lisääntyessä, on myös kirkon etsittävä lisää keinoja sen ehkäisyyn.

Opinnäytetyömme idea on helposti siirrettävissä muihinkin seurakuntiin, koska siinä ei ole erityisiä piirteitä Siilinjärveen liittyen. Tarve nuorten kuuntelulle ja osallisuuden mahdollistamiselle on sama läpi Suomen. Itse NOPPIS taas on siilinjärveläisten nuorten suunnittelema, joten kysely ja suunnittelupaja muualla toteutettuna tuottaisi mahdollisesti aivan erilaisen lopputuloksen. Suunnittelupajatyypistä voisi rakentaa myös esimerkiksi sisältöä leireille, jolloin leirille osallistuvat nuoret pääsisivät vahvasti vaikuttamaan. Tämäntyyppinen toiminta ei välttämättä vaadi suuria resurssejakaan.

LÄHTEET

- Aaltonen, M., Ojanen, T., Vihunen, R. & Vilen, M. (2007). *Nuoren aika*. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Gretschel, A. & Kiilakoski, T. (2012). Muistiinpanoja demokraatiooppitunnista. Millainen on lasten ja nuorten kunta 2010-luvulla? Saatavilla 10.2.2018.
http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/muistiinpanoja_demokraatiooppitunnista.pdf
- Hakkarainen, K. & Vappula, K. (2015). *Mikä ikä? 10-14-vuotiaat seurakuntalaisina*. Helsinki: Kirjapaja.
- Hilppö, J., Kumpulainen, K., Krokfors, L., Lipponen, L., Rajala, A. & Tissari, V. (2010). Oppimisen sillat, Kohti osallistavia oppimisympäristöjä. Saatavilla 10.3.2019.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/15628/OppimisenSillat.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- Isola, A-M., Kaartinen, H., Leemann, L., Lääperi, R., Shneider, T., Valtari, S. & Keto-Tokoi, A. (2017). Mitä osallisuus on? Osallisuuden viitekehystä rakentamassa. Saatavilla
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/135356/URN_ISBN_978-952-302-917-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Jämsen, A. & Pyykkönen, A. (2014). Osallisuuden jäljillä. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry. Saatavilla <https://www.pksotu.fi/pksotu/wp-content/uploads/2018/02/osallisuuden-j%C3%A4ljill%C3%A4-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf>
- Kantojärvi, P. (2012). *Fasilitointi luo uutta*. Helsinki: Alma Talent.
- Karkkulainen, M., Ala-Vannesluoma T., Airaksinen R., Kastu R. & Pirhonen P. (2015.) *Toimii! Hoitajan opas luoviin menetelmiin*. Helsinki: Edita.
- Karreinen, L. (24.11.2013). Osallistavat menetelmät järjestö- ja aikuiskouluttajille. SlideShare. Saatavilla 16.11.2018

- <https://www.slideshare.net/LariKarreinen/osallistavat-menetelmat-jarjesto-ja-aikuiskouluttajille>
- Kasvatuksen ja nuorisotyön asiantuntijat ry. Liitto. Perustietoa. Eettiset ohjeet. Saatavilla 11.3.2019 <https://www.knt.fi/liitto/perustietoa/eettiset-ohjeet/>
- Kirkkohallitus (2016). Isoja ihmeitä Isostoiminnan linjaus 2016. Saatavilla 12.2.2018 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/\\$FILE/Isoja_ihmeita_2016.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/3E41B03C248D8EB9C2257F96003C12CB/$FILE/Isoja_ihmeita_2016.pdf)
- Kirkkohallitus (2014). Kohtaamisen kirkko – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon toiminnan suunta vuoteen 2020. Saatavilla 12.2.2018 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/\\$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/9297F603C875C1C8C225770A002E3448/$FILE/253062_KKH_Kohtaamisen_kirkko.pdf)
- Kirkkohallitus (2017). Suuri ihme. Rippikoulusuunnitelma 2017. Saatavilla 12.2.2018 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/400865F07982E0ECC2257D5100209E1D/\\$FILE/Suurihme-Rippikoulusuunnitelma2017.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/400865F07982E0ECC2257D5100209E1D/$FILE/Suurihme-Rippikoulusuunnitelma2017.pdf)
- L 72/2006. Nuorisolaki. Saatavilla <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2006/20060072>
- Louhela, U-M. (2016). *Nuorten osallisuuskertomuksia Juopulin yhteisössä*. Rovaniemi: Lapin yliopisto. (Väitöskirja, Lapin yliopisto). Saatavilla http://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62320/Louhela_Ulla-Maija_Acta_E185_pdfA.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Luoto, H. (10.10.2016). Mielenterveyttä edistetään arjen nuorisotyössä. Nuorten mielenterveysseura – Yeesi ry. Saatavilla 16.11. 2018 <http://yeesi.fi/vaikuta/mielipidekirjoitukset-ja-lausunnot/mielenterveytta-edistetaan-arjen-nuorisotyossa/>
- Malkavaara, M. (2011). Osallisuus, kirkko ja sen teologia. Teoksessa S. Nurmi & K. Rantala (toim.), *Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus*. (s. 109–135). Helsinki: LK-kirjat/ Lasten keskus Oy.
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 12–15-vuotiaan kaverisuhteet. Saatavilla 14.3.2019 <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/12-15-v/12-15-vuotiaan-kaverisuhteet/>

- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 15–18-vuotiaan ajattelun ja moraalien kehitys. Saatavilla 14.3.2019 <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/15-18-v/15-18-vuotiaan-ajattelun-ja-moraalin-kehitys/>
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. 15–18-vuotiaan persoonallisuuden kehitys. Saatavilla 14.3.2019 <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kehitys/15-18-v/15-18-vuotiaan-persoonallisuuden-kehitys/>
- Mäkelä, J. (2011). Osallisuuden merkitys lapsen ja nuoren kehitykselle. Teoksessa S. Nurmi & K. Rantala (toim.), *Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus*. (s. 13–23). Helsinki: LK-kirjat/ Lasten keskus Oy.
- Mäntylä, N. (toim.) (2011). Lapset ja nuoret yhteiskunnan toimijoina. (Vaasan yliopiston julkaisuja. Tutkimuksia 297.) Vaasa: Julkisoikeuden yksikkö. Saatavilla https://www.univaasa.fi/materiaali/pdf/isbn_978-952-476-379-0.pdf
- Nurmi, J-E. (2008). Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa P. Lyytinen, H. Lyytinen & M. Korkiakangas, *Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissaan*. (s. 256–271). Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Nurmiranta, H., Leppämäki, P. & Horppu, S. (2014). *Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen*. Helsinki: Kirjapaja.
- Oravasaari, T. (2010). Kyvyt käyttöön. Seurakuntien vapaaehtoistoiminta ja sen kehittäminen. Saatavilla 15.3.2019 [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/375816AE18B70F7CC225771A002252CA/\\$FILE/Kyvyt%20k%E4ytt%F6%F6n_lowres.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/375816AE18B70F7CC225771A002252CA/$FILE/Kyvyt%20k%E4ytt%F6%F6n_lowres.pdf)
- Paananen, T. & Tuominen, H. (toim.) (2005). *Nuorisotyön käsikirja*. Helsinki: Kirjapaja.
- Rantala, K. (2011). Osallisuuden kokemuksia ja kokeiluja seurakunnissa. Teoksessa S. Nurmi & K. Rantala, *Näyn & kuulun. Lapsen etu ja osallisuus*. (s. 138–143). Helsinki: LK-kirjat/ Lasten keskus Oy.
- Rouvinen-Wilenius, P. (2014). Kohti osallisuutta-mikä estää mikä mahdollistaa. Teoksessa A. Jämsen & A. Pyykkönen (toim.), *Osallisuuden jäljillä* (s. 51–68). Saatavilla 10.2.2018 <https://www.pksotu.fi/pksotu/wp-content/uploads/2018/02/oSallisuuden-j%C3%A4ljill%C3%A4-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf>

- Sakasti. Lapsivaikutusten arviointi LAVA. Saatavilla 12.2.2018
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content46688F>
- Sakasti (2010). Kirkon nuorisotyöntekijän ydinosaaminen. Saatavilla 11.2.2018
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/\\$FILE/nuorisott_yo.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/$FILE/nuorisott_yo.pdf)
- Seurakuntalainen.fi. Rippikoulu. Suomessa rippikouluun osallistuu suurin osa ikäluokasta- toisin kuin muissa Euroopan maissa. Saatavilla 6.11.2018 <https://www.seurakuntalainen.fi/uutiset/suomessa-rippikouluun-osallistuu-suurin-osa-ikaluokasta-toisin-kuin-muissa-euroopan-maissa/>
- Siilinjärven seurakunta. Perustietoja seurakunnastamme. Seurakunta tänään. Saatavilla 3.11.2017 <https://www.siilinjarvenseurakunta.fi/88-seurakunta-tanaan>
- Sosiaali- ja terveysalan tietopalvelu. Huomaa hyvä! -kirja, -toimintakortit ja Vahvuusvariksen bongausopas. Saatavilla 9.11.2018
<https://www.sosiaalialantietopalvelu.fi/tuotteet/776462477.html>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko. Seurakuntien toimintatilasto – vuosiyhteenveto 2018. Saatavilla 11.3.2019
<https://www.kirkontilastot.fi/viz?id=69>
- Taskinen, S. (2006). Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioiminen. Saatavilla 10.2.2018
<https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/75271/lapsivaikutukset.pdf?sequence=1>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lapset, nuoret ja perheet. Lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuudet. Saatavilla 10.2.2018
https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/johtamisen_tueksi/lasten_ja_nuorten_vaikuttamismahdollisuudet
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Lastensuojelun käsikirja. Työvälineet. Taide lastensuojelussa. Saatavilla <https://thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyomenetelmat-ja-valineet/tyovalineet/taidelahtoiset-menetelmat/taide-lastensuojelussa>
- Thitz, P. (2013). *Seurakunta osallisuuden yhteisönä*. (Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. A tutkimuksia 40). Helsinki:

- Diakonia-ammattikorkeakoulu. (Akateeminen väitöskirja, Itä-Suomen yliopisto) Saatavilla 11.2.2018
http://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-493-214-1/urn_isbn_978-952-493-214-1.pdf
- Tiainen, L. (2009). *Laadukas kerhotoiminta lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena*. (Kehittämiprojekti, Tampereen yliopisto, sosiaalityön tutkimuksen laitos). Saatavilla
http://www.uta.fi/yky/oppiaineet/nuorisotyöjanuorisotutkimus/tyoelama/keha/keha_tiainen.pdf
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2009). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Tähkää, A., Taavitsainen, T., Lehtinen, K., Kallinen, E., Ojala, S., Jutila, J., Syrjä-Turpeinen, S., Tukeva, P. & Lampenius, T. (2012). *Nuoret seurakuntalaisina*. Saatavilla 10.2.2018
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/KH_nuoret_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/$FILE/KH_nuoret_www.pdf)
- Vilka, H. (2015). *Tutki ja kehitä*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Helsinki: Tammi.

LIITE 1. Kyselykaavake

Mitkä seuraavista aiheista ovat sellaisia, joita toivoisit uuden toiminnan sisältävän? **Ohje:** Ympyröi (O) numerot valintojesi kohdalta. Voit valita niin monta kuin haluat.

1. Elokuvat
2. Kauneushoito
3. Keskustelu nuorten elämään liittyvistä aiheista
4. Keskustelu uskoon liittyvistä aiheista
5. Kirjoittaminen ja runous
6. Kädentaidot ja kuvataide
7. Lautapelit
8. Leikit, pelit ja kilpailut
9. Leivonta ja ruoanlaitto
10. Lemmikit
11. Liikunta
12. Luonto ja retkeily
13. Musiikki
14. Näytteleminen ja draama
15. Rento yhdessäolo
16. Rukous ja hiljentyminen
17. Yhteinen iltapala
18. Jokin muu, mikä? _____

Miten tahtoisit yllä valitsemasi aiheita toteutettavan toiminnassa?

Mitä muuta olisi mielestäsi tärkeää huomioida uudessa toiminnassa?

Kiitos vastauksestasi!

LIITE 2. Saatekirje

Hei kotiväki!

Opiskelemme Pieksämäen Diakonia-ammattikorkeakoulussa sosionomiksi ja kirkon nuorisotyönohjaaja-sosionomiksi. Teemme opinnäytetyön yhteistyössä Siilinjärven seurakunnan kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena on suunnitella Siilinjärven seurakunnalle uutta viikkotoimintaa yläkouluikäisille syksyille 2018. Nuorten vahva osallisuus on tärkein lähtökohtamme koko prosessissa. Tavoitteena on, että nuoret ovat itse vahvasti mukana suunnittelemassa tulevaa toimintaa, jolloin itse toiminta myös vastaa mahdollisimman hyvin nuorten tarpeisiin ja toiveisiin.

Olemme kartoittaneet kyselylomakkeen avulla noin sadalta nuorelta heidän toiveitaan liittyen seurakunnan toimintaan. Näitä tietoja hyödyntäen suunnittelemme pienemmän nuorista koostuvan ryhmän kanssa 6 toimintakertaa, jotka Siilinjärven seurakunta toteuttaa syksyllä 2018. Suunnittelupaja toteutetaan Siilinjärven seurakuntatalolla 2.5 ja 9.5 klo 16-18. Tapaamiset kestävät noin kaksi tuntia ja osallistuminen on vapaaehtoista. Iltaan kuuluu myös välipala. Kerromme opinnäytetyössä suunnittelupajan toteutuksesta ja tuloksista, mutta emme käytä nuorten nimiä, eikä heitä voi muutoinkaan tunnistaa tekstistä. Otamme huomioon eettisyyden, sekä toiminnan aikana, että opinnäytetyön tekstissä.

Iloksemme nuorene on kertonut halukkuudestaan olla mukana tärkeässä kehittämistyössä. Voitte antaa luvan suunnittelupajaan osallistumiselle allekirjoittamalla ohessa olevan luvan. Nuori voi palauttaa allekirjoitetun luvan seurakuntatalolle tullessaan ensimmäiseen suunnittelupajaan 2.5. Luvan palauttaminen on

tärkeää, koska ilman sitä ei voi osallistua suunnittelupajaan. Jos teillä on kysyttävää, vastaamme mielellämme kysymyksiinne sähköpostitse, saara.kauppinen@evl.fi tai helina.mustonen@student.diak.fi

Kiitos yhteistyöstä!

Ystävällisin terveisin: Helinä Mustonen ja Saara Kauppinen

_____ saa osallistua suunnittelupajaan, jossa suunnitellaan Siilinjärven seurakunnalle 6 toimintaker-
taa syksyille 2018.

Suunnittelupajassa otetaan **valokuvia** ja mahdollisesti myös **videokuva**
Saako sellaisia kuvia, joissa osallistuja on mukana, käyttää lehtijutuissa, internet-
sivuilla, sosiaalisessa mediassa, tiedotteissa tai kuvaesityksissä? () saa
() ei saa

Saako osallistujaa **haastatella** suunnittelupajan aikana lehtijuttuun, tai muuhun
julkaisuun? () saa () ei saa

LIITE 3. NOPPIS-iltojen rakenne

Hei Sauli ja muu nuorisotyön tiimi!

Opinnäytetyömme prosessi on nyt siinä vaiheessa, että sovittu suunnitelma ensi syksyn toimintakerroista (NOPPIS) on valmis. Toimintaa suunnittelemassa oli mukana 12 nuorta. Meille oli tärkeintä, että nuoret suunnittelevat itse toiminnan. Onnistuimme tässä mielestämme hyvin ja tässä alla näettekin nyt nuorten suunnitteleman kuuden keran toiminnan, joka kantaa nimeä NOPPIS, olkaa hyvä. Kiitos Saulille ja Siilinjärven seurakunnalle yhteistyöstä ja mukavia hetkiä NOPPIKSEN parissa.

1. Liikuntailta, Ahmon urheilukentällä

Aika	Toiminta	Välineet	Huomioitavaa
17-17.30	Pihaleikkejä ja -pelejä, esim. polttopalloa ja piitä	Pallo	Tarvitaan ½ urheilukenttä
17.30-19	Jalkapalloa, norsupalloa ja ultimatea Mahdollisuus myös frisbeegolfiin	Pallot, frisbeekiekot	Jos osallistujia on vähän, pelataan yhtä lajia kerrallaan, jos osallistujia on paljon, voidaan pelata kahta eri peliä yhtä aikaa ja vaihtaa välillä/pelata turnaustyypisesti
19-19.30	Iltapala	Esim. sämpylät ja pillimehut	Erytisruokavaliot
19.30->	Hartaushetki		Kokoonnutaan yhteen, esim. istumaan nurmikolle

2. Humppis, Siilinjärven seurakuntatalolla

Aika	Toiminta/ Pisteet	Välineet	Huomioitavaa
17-19	Lautapelipiste	Lautapelejä	
	Kauneudenhoitopiste: lettejä, kynsilaittoa, käsien kuorintaa...	Tehdään kuorinta-aineet itse: soke-ria, suolaa, öljyä, kahvinporoja... kynsilakat, kammat, kumilenkit	
	Karkkijahti	Karkkia	
	Biljardi		
	Tietovisoja		Palkinnot
	Haasteita, esim. suohon laulaminen		
19-19.30	Iltapala	Pientä syötävää, suolaista, makeaa, kahvi/tee ja mehua	Erytisruokavaliot
19.30-20	Hartaushetki		
	Iltaa voi jatkaa rennosti oleilemalla Seurakuntatalolla		

3. Luontoseikkailu, Patakukkulalla

Aika	Toiminta/ Kierrettävät pisteet	Välineet	Huomioitavaa
17-18.30	Ongelmanratkaisutehtävä, etsimistehtävä, heittokilpailu, esteen läpäiseminen, käpylehmän teko...	Tarkentuvat samalla, kun pisteiden tarkempi sisältö selkenee	Kierretään pisteitä pareittain tai ryhmissä
18.30	Palkintojen jako		Nopein pari tai ryhmä palkitaan
18.30-20	Makkaranpaisto ja lauluhetki nuotiolla	Makkaraa, pillimehua, vaahtokarkkeja, Nysvä-laulukirjat	Erytisruokavaliot

4. Leffailta, Seurakuntatalolla

Aika	Toiminta	Välineet	Huomioitavaa
17-17.30	Elokuvan valinta äänestämällä	Esim. 5 elokuvaa	Vapaaehtoiset isokset tuovat elokuvat
17.30-19	Elokuvan katselu	Popcornia ja mehua	Jokainen saa tuoda myös omia leffaeväitä
n 19-19.30	Keskustelua elokuvan teemasta ja heränneistä ajatuksista		
19.30->	Hartaushetki tai improvisoitu näytelmä Raamatun kohdan pohjalta		

5. Musailta, Seurakuntatalolla

Aika	Toiminta	Välineet	Huomioitavaa
17-18	Soitetaan ja lauletaan	Nysvä-laulukirja, soittovälineet	
18-18.30	Levyraati	Läppäri ja kaiuttimet tai bluetooth-kaiuttimet ja puhelin	Kuunnellaan/katsellaan nuorten ehdottamia lauluja esim. Youtubesta
18.30-19	Laulunäytelmiä		Lyhyitä näytelmiä ryhmittäin, esitetään jotain tiettyä kappaletta ja muut yrittävät arvata
19-20	Iltapala	Suolaista ja makeaa, kahvia/teetä, mehua	Erytisruokavaliot, iltapalan jälkeen vielä mahdollisuus rentoon yhdessä-oloon

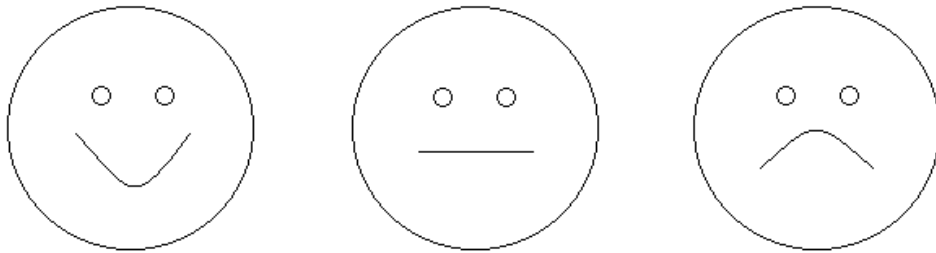
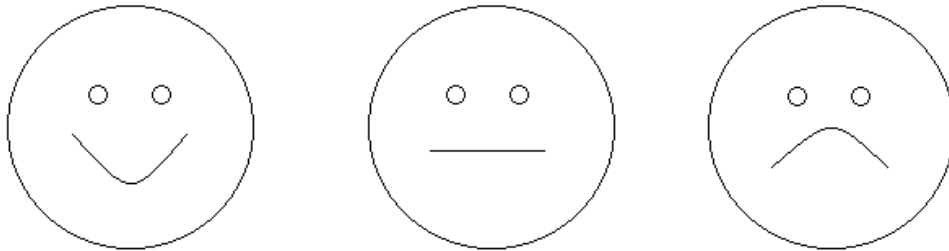
6. Leivontailta, Seurakuntatalolla

Aika	Toiminta	Välineet	Huomioitavaa
17-19	Leivontaa	Pullaan ja mokkapaloihin tarvittavat aineet ja välineet	Erityisruokavaliot, taustamusiikki
n 19-19.30	Pulla ja mokkapalakahvit	Kahvit, teet, mehut ja leivonnaiset	
19.30->	Hartaushetki	Nysvä-laulukirjat	Vietetään rento hartaus- ja lauluhetki

Yleistä huomioitavaa: Ajat ovat suuntaa antavia. Ei ennakkoilmoittautumista (paitsi erityisruokavaliot pyydetään ilmoittamaan tarjottavia ja leivontaa varten). Rento yhdessä olo ja kiireettömyys on tärkeää. Illat voisivat toteutua välillä ma-to, esimerkiksi kahden viikon välein.

Yhteistyöterveisin: Saara Kauppinen ja Helinä Mustonen

LIITE 4. Palautekysely

Palaute suunnittelupajoista:**Olen saanut vaikuttaa toiminnan suunnitteluun****Olen tyytyväinen suunnittelun lopputulokseen****Sana on vapaa...**